

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 15 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következónél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A gabona-piacz kilátásai.

Arad, augusztus 24.

Az idei gabonatermés — az elemi csapások által látogatott egyes vidékek kivételével — hazánkban általában véve jónak mondható; a takarmány- és kapás-növények eddigi s ezután várható hozama pedig épen kitünő, úgy, hogy a gabonatermés tetemes része exportálható volna, ha — az árak csak kissé kedvezőbben alakulnának. Nagyon természetes tehát, hogy minden gazdának figyelme a gabonárak alakulásán csügg, sőt elmondhatni ezt társadalmunknak — közgazdasági viszonyaink fejlődése körül érdekelte — összes osztályai és köreiről, mert államháztartásunknak épügy, mint általában egész közgazdaságunknak fellendülése még mindig egyenes arányban áll nemcsak a jó terméssel, de a jó árakkal is.

Hogy mit várhatunk e tekintetben a legközelebbi jövőtől, azt természetesen bajos volna csak hozzávetőleg is előre megjósolni, mindazon által üdvös dolog figyelembe venni egyes olyan adatokat, melyek a gabona-piacz konjunkturái iránt, ha nem is teljes, de többé-kevésbé mégis megbízható tájékozódást nyújtanak.

A magyar földművelésügyi minisztériumnak évi kimutatása az egész földkerekség buza- és rozsterméséről s a rendelkezésül álló készletekről ez idén már tegnap — tehát pár nappal a bécsi vásár előtt — megjelent oly kimerítő és megbízható pontossággal, hogy abból úgy a termelők, mint a fogyasztók, valamint

a kivített közvetítő kereskedőink hasznal vonhatják le maguk számára a konzekvenciákat.

A földművelésügyi kormány az ő jelentésében a külföldről begyűlt adatokat részben a konzulok jelentései alapján használta fel, melyek most sokkal részletesebbek és megbízhatóbbak az azelőttiekénél. Hazánk allandó gazdasági tudósítói is az idén nemcsak a termeseredményekről számoltak be, hanem az elemi csapások által okozott károkat is részletezték, úgy, hogy ezuttal az elemi csapásokról is bőséges tájékozás lett nyújtva a közönségnek.

A kormány által készített és közzétett jelentésből azon figyelemreméltó körülmény tűnik ki, hogy míg a világ gabona termése tavaly átlag jó közepes volt, addig az ideiről elmondhatni, hogy a legutóbbi 10 év termései között a leggyöngébb, mihez nagyban hozzájárult az is, hogy ez idén a gabona terület 10 százalékkal volt kisebb a tavalyinál. Számokkal kifejezve a buza és rozstermésnek tavalyi 140—145 millió hektoliternyi feleslegével szemben ez idén körülbelül 40 milliónyi fedezetlen hiány mutatkozik, úgy, hogy bátran állithatni, miszerint ilyen gyöngye gabonatermés már régen nem volt a világon.

Ezen adatok természetesen az egész földkerekség termésére vonatkoznak. De azért hazánkban sem sokkal jobbak a viszonyok. Az előző évek átlagos 14—15 millió métermázsányi kiviteli mennyiségével szemben az idén kivihető buza feles-

leg nem több 10 millió métermázsánál, míg rozsból feleslegünk egyáltalán nincs is; igaz ugyan, hogy e megcsappant felesleget nem annyira a gyöngébb termésnek, mint inkább az azóta is folyton emelkedett belfogyasztásnak tulajdoníthatjuk, a mi részben örvendetesnek mondható, tényleg azért mégis úgy áll a dolog, hogy közel tizenkét év óta ily csekély feleslegünk nem volt.

Midőn ily formán a földművelésügyi kormány mindent elkövetett arra nézve, hogy alapos utánjárással a világ termése és készletei felől a magyar gazda közönséget és kereskedő világot tájékoztassa, addig a termelőinken áll most már rajta lenniök, hogy a börtükre spekuláló üzérkedés áldozataivá ne legyenek, hanem bölcs előrelátással és ovakodással a maguk számára biztosítsák azt a hasznót, mely a jelek szerint várható emelkedő irányzatból kínálkozik, és a melyhez arczok verejtékével ők érdemesültek első sorban jogot formálhatniök.

BELFÖLD.

Pénzügyi eredmények. A Pol. Corr.-nak egy budapesti tudósítója azt írja, hogy az 1896. évre szóló költségvetési előirányzat már nagyban-egészben elkészült és a budgetezéssel ismét többlettel zárható le. Lukács pénzügyminiszter a képviselőház egyik legelső ülésén fogja megtartani expozéját. A II. évnegyedre vonatkozó állampénztári kimutatások közzétételekor több oldalról nyilvánított pesszimiztikus fölfogás-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Lemondás.

Lemondani: fakóbb a csipruságnál,
Tenéked épen színtelen,
A fény helyet az árnyat mért kerested
Miattam: meg nem érhetem.

Emlékedben már bizton felmerült a
Megálmodott éj mámore,
Az ósdi valczer, édes hosszú csárdás,
Amelynek vége nincs soha.

Előtted egy színes világ szibongott,
Mindennél drágább, édesebb,
S a boldogság varázsa fonta által
Csapongó, ifjú lelkedet.

S megérkezett a színtelen valóság
Borosan, árván, hangtalan,
S megsugta, hogy a lelked jobb felének
Mélységes, néma gyászja van.

Le tudtál mondani. Meleg szívedben
Elhamvadt minden szenvedély,
S csaknem örülni látszott tiszta lelked
Hogy én érettem sazenvedél.

S én boldog voltam, mint az elhagyottak
Kiknek a lét csak but adott,
De kik tudják, hogy egymásért viselnek
El minden gondot, bánatot.

HRABOVSKY LAJOS.

Dunántulról.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Irta: Barsáby.

London, augusztus 24.

„Felségték e dolgon csodálkoznak nagyon!” — Így hangzik a „Szentiváni éjálom szindarabjának prologja s a t. olvasó közönség is csodálkozhatik, hogy e londoni leveletem Dunán tulról czimezem; de én a magyar Golgothán születve annyira sovínista vagyok, hogy a világ egyetem választó vonalául csak a magyar Dunát ismerem, s az egész ismert föld Dunán innen és tul terjedvén, senkisémet csodálkozhatik, hogy e leveletem Dunántulról írom, mert kétségtelen, hogy Ostende s London Dunántul fekszenek.

E geographiai felfedezésem daczára tessék elhinni, hogy levelem épp oly londoni, mint

amely olasz a makaróni s habár London Dunántul fekszik oda én is csak tengeri betegség által jutottam Ostendéből mint akármely más államférfi.

Nagyszerű ut volt ez Dowerig a tengeren, innét a négyemeletes házak tetején Londonig.

Mikor a londoni indóházból lejöttem, valóban meglepett London nagysága. Voltam már Budapesten, Rómában, Pécskán, Bécsben, Nagyiakon, Tapolczán sőt Kakarón is, de oly nagy várost mint London, soha életemben nem láttam. És a közlekedés az utcákon! Ha annyian utaznának az aradi lóvonaton, T e n n e r Lajos lenne a legboldogabb ember a világon.

Szinte félttem belemertülni a londoni utcáik embertengerébe, — nem a tengeri betegségtől, — de hála a londoni S a r l o t t-oknak, ez az ember-tenger az ő intésökre szét-szét válik s így szárazon mehettem át feleségemmel az egyik oldalról a másikra. Legnagyobb az emberáradat a Cityben. Itt csakugyan több az ember, mint a fóka.

Komlós Ferencz,

ARADON, Forray-utca és Tökölly-tér sarkán.

Tökölly-téri áruház.

Ajánlja legkitünőbb minőségű

női- és férfi divatárut,

melyeket dus választékban a leghíresebb bel- és külföldi gyárakból szerzett be, s ujon berendezett üzletében

a legjutányosabb árak mellett

kaphatók. 659

nak tehát semmi alapja nincsen. Ezen kimutatások, összehasonlítva azokat az előző naptári év első negyedének pénzügyi eredményeivel, igaz, kedvezőtleneknek tűnnek föl. De nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a zárszámadások már évek óta jelentékeny többletet mutatnak ki. Ezen kedvező eredmény első sorban az adófizető közönségnek szolgált javára, amennyiben annak mindenféle fizetési halasztás és egyéb kedvezmény engedélyeztetett. Így nevezetesen a tavaszi árvizek által megkárosított nyolcz vármegyében egészen felfüggesztették az adóbehajtást. Epen ezzel magyarázandó meg azon jelenség, hogy a közvetlen adókban a bevétel ez idén 12 millióval csekélyebb az előző év megfelelő időszakának bevételénél. De azért kétségtelen, hogy a naptári év végéig a bevételek meg fogják haladni az előirányzati összeget és az 1896-ik év pénzügyi összeredménye alig lesz kedvezőlenebb az előző év bevételeinek főösszegénél.

A miniszterelnök beszámoló beszéde. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök a szilagy-somlyói kerület országgyűlési képviselője szeptember hó 10-ik vagy 11-ik napján meg fogja tartani képviselői beszámoló beszédét. Fogadtatására már most készülnek s a fogadtatás végleges elrendezése végett e hó 30-án Szilagy-Somlyón a szabadelpárt értekezletet fog tartani. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy br. Bánffy Dezső, ki egyúttal a nagyrész-erdei birtokosság elnöke, szeptember 11-én elnökölni fog e birtokosságnak Szilagy-Somlyón tartandó választmányi gyűlésén.

A közigazgatási program.

Arad, augusztus 24.

(K) A Bánffy kabinet az egyházpolitikai reformok mellett a közigazgatási reform megoldását is felvette programjába. Az egyházpolitikai reform teljes keresztül vitele minden valószínűség szerint nagyobb akadályok nélkül meg fog történni s a főrendiházban a megkívántató többség körülbelül biztosítva van. A nagyobb küzdelem úgy látszik, a közigazgatási reformnál lesz, a hol nemcsak a függetlenségi pár. egy része, a mely az ugynevezett államosítást elvből ellenzi, hanem a nemzeti párt és a Szapári töredék is ellenzéki állást fog elfoglalni, a melyek tudnivalólag irigylük a szabadelpárttól, hogy nél-

Amily óriási nagy London, épp annyira csunya. A paloták, mikről az angol büszkén mondja, hogy „my house my castle” oly füstösök, mint a debreczeni sonkák. Ez nem is csoda, mert Londonban minden gyár kémény füstöl, köd van s a város felett s alatt vasutak robognak.

Az angolok méltán büszkék lehetnek Londonra s azért nem is beszélnek másképp, csak angolul s e nyelvösmeretük hiányából keletkezett exclusive természetük is, hogy nem eszik csak a beefstaket, puddingot, a nyers paradicsomot s a chesti sajtot.

Turos csuszát nem kapni az egész városban.

Sokan hiszik, hogy a német nyelvvel az egész világot be lehet utazni. A ki ezt tartja, az még nem volt Londonban, a hol a legkisebb gyerekek is csak angolul beszélnek. Egyetlen angolt ömörtem aki harmincz élő nyelvet beszélt, még az oláhot is. Ez Buc k l e Tamás, a hirneves angol tudos volt, kivel évekkal ezelőtt T o r d á n találkoztam, midőn dr. J a n c s ó Benedekkel az erdélyi román kérdést tanulmányozta. Roppant tudománya mellett igen jól esett neki s híres tordax lepény.

Ma már egy angol sem beszél másképp, csak angolul, ez egy kissé unalmassá teszi

külök akarja megcsinálni azt, a mit ők is akartak és szerettek volna megcsinálni.

A p p o n y i [Albertnek itt is, ott is tett nyilatkozataiból és elejtett szavaiból el lehetünk készülve, hogy a közigazgatási reformnak is ellene lesz, mint mindennek, a mit a közérdek ohajt.

Most azonban nagyon nehéz lesz Apponyinak és társainak a közigazgatási reform ellenzését indokolni. Ugyanis eddigelé két veaszó paripájuk volt: a j u n k t i m és a g a r a n c z i a l i s t ö r v é n y e k. Es ez alatt azt értették, hogy a kormány előbb a közigazgatási bíróság kérdését s a választási bírászkodást szabályozza s azután a reform javaslatokat egy egészben terjessze elő oly módon, hogy a megyei, a városi és a községi igazgatás egyöntetűen szerveztessék.

A dolog érdemét tekintve, a midőn nap után tapasztaljuk, hogy mily égetően szükséges a reform, hogy mennyire nélkülözük például adózási ügyekben, községi ügyekben a gyors és egységes közigazgatást, mily fontos a nemzetiségi vármegyékben az állam hatalom élesebb és fokozottabb érvényesülése és mily ohajtandó a független közigazgatási bírászkodás, ha másért nem, már csak azért is, hogy ne irhasson az ellenzék minden intézkedést a párt-kormány számlájára: nem lett volna ugyan baj, ha már eddig is a kidolgozott javaslatok törvényerőre emelkedtek volna s az egész reform fokozatosan beillesztetett volna közigazgatásunk keretébe, azonban az ellen sem lehet kifogásunk, ha a kormány most az egész reformot kidolgozván a közvélemény bírálata alá bocsátja és csak a következő parlamenti ciklus alatt veszi tárgyalás alá, a mikor a választóknak lesz alkalmuk arra nézve is véleményüket nyilvánítani.

Meg vagyunk győződve, hogy a reform munkálatnak ily módon való elhalasztását, ha megis sinyli az az egy pár év, amíg a közigazgatás mostani, részben túlélt, részben elegendő erő nélkül szükölködő, helyzetében tolyik tovább, magát a reform elvét s annak sikerét a késedelem nem veszélyezteti, sőt annak minden nap újabb és újabb barátokat szerez. Es erre szükség is van. Mert meg kell, hogy győződjének, a reformot a mult hagyományaihoz ragaszkodó s ez iránt táplált igazi vonzalomtól ellenző municipalisták arról, hogy a reform nem hatalmi érdekekből, hanem a nemzet erősödése és egységes életműködése

London s az idegen turistát arra kényszeríti, hogy bámuljon és ismét bámuljon.

Bámultam is sokat, de mégsem eleget. Bámultam az utcákon az óriási hirdetések, miknek minden harmadikán ez volt olvasható: „N i c e h a n d s G o o d c o m p l e x i o n. P e a r s S o a p” stb.

A „Pears Soap” (magyarul körte szappan) különösen azóta jött divatba Angolországban, mióta az angol kormány az örménykérdéssel foglalkozik.

Nevezetesebb hirdetése még Londonnak a „Keating's Ponder”, mely a mi Zacherlinünket helyettesíti.

Ez óriási hirdetések mellett feltűnők még Londonban a Tower, Westminster és a Temple. A Szent Pál temploma csak nagyságával imponál annak, aki még nem látta Szt. Péter templomát és az a r a d i u j r. kath. templom elkészítendő tervét.

A Westminster különösen érdekel engem, mint aradit, mert ott is légnymásos vízvezeték van, s rögtön egy kalauzt szereztam, ki megmutatta a vízvezetékét. Kalauzomtól legelőször is azt kérdeztem, hogy ismeri e M a y e r t s midőn erre „nyerosumim”-mal felelt, megösvendtem s miútkor magam is tóttal keverve beszéltem az angolt megkérdeztem, hogy honnét való?

szempontjából ohajtott és szükséges s annak elodázása sokkal nagyobb baj a hazára magára, mint a szabadelpvü pártra, a mely elvégre is e kérdésnél ismét egyikét fogja vinni azoknak az elszánt csatáknak, a melyben sok ideje és ereje fecsérlődik el, s a mely nélkül — saját hatalmi érdekeit tekintve — sokkal kényelmesebben és nyugodtabban kormányzhatna.

A közigazgatási reformból, hir szerint, csakis a közigazgatási bíróságot szándékozik a kormány még ez ülésszakban törvényerőre emelni, még pedig a mint hallatszük, oly módon, hogy egyelőre csak a felső közigazgatási bíróság állíttassék be, a mire csakugyan a legnagyobb szükség van s a mi valójában megadja a független jogszolgáltatás garanciáját.

Ez a bíróság akár ma is életbe léptethető s az ellen már a legvérmesebb ellenzéki politikusnak sem lehet kifogása. Ez a bíróság minden esetre könnyíteni fogja a reform többi részének keresztültvitelét s azért jól teszi a kormány, ha annak minél előbb való megalkotására nagy sulyt helyez.

A helyzet Bulgáriában.

A „N. Fr. Pr.” szófiai levelezője azóta, hogy a fejedelem visszatért Szófiába, kihallgatáson volt a fejedelemnél, aki őt udvara kíséretében fogadta. A beszélgetés folyamán a fejedelem nagy sajnálkozással szólt arról, hogy a legutóbbi időben a közvélemény Bulgáriával szemben foglal állást.

„De erős a meggyőződés, — mondá, — hogy a vihar csakhamar el fog múlni s be fogják látni, hogy igazságtalanok voltak velem szemben. Szememre hányták, hogy igazságtalan voltam S t a m b u l o v iránt, pedig ezt a szemrehányást nem érdemeltem meg. Nem volt jobb barátja nálam s addig tartottam őt, míg az ország létfeltételei s állásom megengedték, — sőt tovább is. Mikor lemondott, a legjobb tanácsokkal láttam el. Azt mondtam neki, hogy álljon félre, legyen nyugodt, kidolgoztuk utitervét s gondoskodni akartunk ekzisztenciájáról. Nem akarta. Azokra a barátaira hallgatott, akik ellenem s a kormány ellen izagták. A helyzet fenyegető lett rá nézve. Mikor egyszer hozzám jött, a néptömeg fenyegetve várta a palota bejáratánál, úgy, hogy személyesen kísértem le s azt mondtam a közönségnek, hogy tiszteljék a fejedelem vendégét. Elrendeltem, hogy csendőrök vigyázzanak rá, de ő a leghevesebb sértésekkel illette őket.

Stambulov téves véleményben volt az ő helyzetét s a nép hangulatát illetőleg. Szerényen vissza kellett volna vonulnia s e helyett heveskedett s elkeseredett harcot folytatott ellenem,

— N a g y l a k r ó i — felelt magyarul. Az apám M ü l e k-re szavazott.

Ily körülmények között rögtön áttértem az agyagosövekre s megtekintvén azokat, biztosíthatom S a l a o z Gyula kir. tanácsos polgármestert, hogy a Westminster agyagosövei szintén mázosak karmantysak és agyagból valók. Különbén télen a londoni nők is karmantysak, de azért össze nem téveszthetők a legfinomabb agyagosövekkel sem.

A Westminsterben megnéztem minden zugot s állíthatom, hogy a pneumatikus rendszer jól működik. Ott ugyan nem kiálthat fel a kényes francia ekkép: „quelle odeur.”

Az óriási Westminsterben járva-elve betekinttettem az alsóház üléstermébe is. Épp akkor üres volt s egy ősz fűrtű ember erősen vicszolta a padozatot s közben élénken társalgott egy keletiesen öltözött urral.

Kalauzom rögtön felvilágosított, hogy a vicszoló ember lord S a l i s b u r y, kinek szenvedélye a pucolás mint G l a d s t o n e n a k a favágás. A másik emberre pedig ezt mondta vezetóm:

— T o j e o s l o v e k p a n v e l k o m o s n i C s o f o c s e k o v.

Salisbury tehát éppen a bolgár kérdéssel foglalkozott.

Bemutatván magamat az angol miniszter-

a kormány s az egész ország ellen. Minden lehetőséget megvettem érte. Utazásába beleegyeztem, a kormány nem kevésbé, de a közvélemény a leghevesebben ellenezte. A kormány ennek folytán nem engedte elutazni. De azért nem vagyunk gyilkosok és semmi közünk ehhez a személyes bosszúhoz. Senkinek sincs joga lojalitásomban kételkedni. Sem engem, sem a kormányt nem érheti semmi vád, mert Stambulov csak saját természetének lett az áldozata.

A beszélgetés további folyamán a fejedelem rátért a pétervári küldöttség viselt dolgaira. A küldöttség eredményteljesen járt, s nem is az ő tudta nélkül küldték el. Minisztereiben teljes bizalma van. A helyzet nem engedi meg, hogy a küldöttség által elért eredményekről bővebben beszéljen, de az a véleménye, hogy a dolgok kedvező folyamatot vesznek.

A Frankfurter Zeitung-nak a „bolgár helyzetről“ szóló cikke jelzi, hogy Ferdinánd fejedelem nézeteiben a napokban jelentékeny változás állott be. Azon kívánsága, hogy Oroszországgal megegyezésre jusson, a szófiai katonai körök befolyása folytán a helyzet ridegebb fölfogásának engedett tért. Boris hercegnek áttérése az orthodox vallásra most már több mint kétséges. Maga Klementina hercegnő erre néző állítólág így nyilatkozott: „Mit kezdünk családunkban ezzel az egy görögkeleti herceggel, ha az Oroszországgal való kibékülés csak látszólagos találna lenni.“

A tudósítás a következő passzussal végzi: Ha Stambulov ma életben van, meghívása a kormányra csak nagyon rövid idő kérdése volna.

Karcolatok „szent“ emberekről.

— A „Pesti Hirlap“-ból. —

A stréber ultramontánok bele akarják vinni az országot a kulturharozba. Hát mi se nagyjuk az igazság fegyverét tovább rozsdásodni, hanem üssünk kissé elevenére annak a gögősi hadnak, amely ma katolikusabb akar lenni a pápánál, de különben a dogmákból csak szóbát visel, mert ami alatta dobog, annak ugyan kevés köze a tridenti zsinat s más egyházi forumok szabványainak megszívleléséhez.

Keressünk csak alakokat ami külön hadjáratunkhoz. Ime ott vöröslik biboros fényben Nagyvárad püspöke. Hej, de nagy ur lett. — Ha a jövő conclave alkalmával, midőn a pápát választó kardinálisokat külön fülkébe zárják, unalmukban jól becognakoznak, még pápának is megválaszthatják Arad város-

elnöknek, rögtön kérdezősködött a magyarországi nemzetiségi mozgalmakról.

Behatólag és részletesen referáltam neki, elmondván, hogy Mangra sovány ember, dr. Popp István pedig szelid, mint egy szopós galamb.

Salisbury ezután azon véleményét fejezte ki, hogy a nemzetiségi mozgalom veszedelmes-ségétől Magyarország nem félhet.

Azután így szólt.

— Önök szerencsések. Sadova megkötözte alkotmányukat s a posztkiszli szerencsés fel-fedezése elvette a budapesti nemzetiségi kongresszusnak veszedelmességét, mert a nemzetiségek vesetői belátták, hogy oly kitűnő rend-öréggel, mely tíz év után is feltalál egy posztkiszlit, tréfálni nem lehet, így minden tüntetési szándék megfulladt a saját zair-jában.

— Mit mond kegyelmes uram a bolgár dolgokhoz? — kérdezém.

— Vannak önöknél bolgárok is? — kérdé Salibury erősen kifelé a padozatot.

— Vannak Vingán, de azok jó magyar harafiak. Minden vasárnap megborotválkoznak és oly szép templomot építettek, hogy a tripsvetteri és zádorlaci svábok is csodájára állnak.

— Bulgáriában is jó nép lakik, — vála-

sán a kegykori vigplébánosát, aki ott olyan liberális szent életet élt s anynyira belésüppedt a tudományos mélységekbe, hogy a rossz nyelvek szerint, néha napokig sem nézett a templom felé.

Ez azonban nem gátolta, hogy az augyal-szivti Bonna Sándor, az egykori csanádi püspök, egybenn fedezze föl nála az egyházi életre való rátermettség tulajdonságait és hozzásegítse egy jókora kanonoki stallumhoz, melyből pénzselhet s kielégítheti szent és nem szent passzióit.

Igy került 1871-ben a hatholikus autonómiai kongresszusba is, melynek XIII. ülésében eimondott nagy beszédével magára vont azok figyelmét, kiknek érdekében állott, hogy az alkalmazkodni tudó kanonok ur valami befolyásos álláshoz jusson.

Az egyházi döntő körök azonban ugy gondolkodtak, hogy magasabb egyházi méltóság nem való neki.

Időközben Szatmár derék püspöke, Biró, jobb létre költözött s néhány eladósdott jó barát megrohanta a kultuszminisztert, hogy tegye helyébe Schlauch Lőrinczet.

Mindjárt meg is hívták Budapestre és tudatták vele, miféle nagy szerencse s kitüntetés veszedelme tenyegeti.

Meghatottan sietett Haynald érsekhez, tanácsot kérni, hogy az ajánlattal szemben mit tegyen.

Haynald érsek csodálkozva néz rá, mint aki nagyon különösnek találja a kérdést, azután jelentős hangsúlyozással annyit felelt neki:

„Menjen haza és imádkozzék.“

Képtelenségnek tartotta, hogy kinevezzék püspöknek.

Mégis megtörtént. Addig vizitelt a miniszteriumokban s befolyásos nagy uri körökben, ott liberálisnak, itt ultramontánnak hevülkedve, hogy egy szép reggel arra ébredtek a csanádi káptalan tagjai, hogy bonvivant kollégájuk kifogott rajtuk és püspök lett. Mint rendíthetetlen hive a liberális pártnak vonult be Szatmárra s onnan Nagy-Váradra. Ep oly liberálisan költekezett Szatmáron, mint Nagyváradon. Csakugy nyögött bels a két püspökség pénztárosa.

Budapesten fényes palotát épített. A zerge-utcai korzó éjjeli lepkéi sokat gyönyörködnek a méregdrága amerikai zongora hangjaiban, melyeket fölszentelt püspöki ujjak csal-

szolt a miniszter, — csak hogy ott az egész fejet leborotválják.

Ezután az örmény-kérdésről beszélgetünk s meggyőztém Saliburyt, hogy nálunk az örményeket nem kinezik, sőt Aradról is éppen most a nyakönyvi felügyelőnek neveztek ki egy örményt.

Mire elvégeztük a politizálást, Salibury is kész lett a vikszolással s Caofcekov, a rendkívüli bolgár követ, ki társalgásunkban élénk résztvett, unottan ránczigálta a bajuszát.

Salibury fölhevén cipőjét, mert mazitláb vikszolt, azt az ajánlatot tette, hogy menjünk egy pohár „ale“-re a közelben levő sörcsarnokba, melynek czime: „To the elastic lea“ magyarul: „A ruganyos bolhához.“ Eszembe jutott erre az aradi „Mókus.“

Milyen más lenne a mi társadalmi és politikai életünk, ha a főispán, alispán és polgármester néha eljőnnének a „Mókus“-ba, mint eljárogat Salibury Londonban a ruganyos bolhába.

De hát azért vagyunk mi magyarok arisztokratikus nép, az angolok pedig demokratikusak.

A néhány pohár „ale“ mellett kelemenesen csevagtunk el s áldom sorsomat, hogy

nak ki belőle. „Rossz nyelvek“ a zerge-utczában is vannak. Ezek azt kelepelik, hogy hallottak már sikamlós operette dallamokat is kilopózni a püspöki redőzet mögöl.

Schlauch tud élvezni s mivel Haynald érsek is járt-kelt a világban s mindent megjelent, hol a közélet művészeti nyilvánulásai mutatkoztak, növelvén ezzel is népszerűségét, mi természetesebb, mint hogy Schlauch azzal bosszulta meg magát az egykor szenvedett kigunyoltatásért, hogy mint utódja szerepelt a társadalomban.

Szegény zseniális, szellemes Haynald! Ezt sem érdemelted meg! Es hogy megfordulnál sirodban, ha tudnád, most mi történik ide fönn.

Mindig rivalizált Haynaldal s mulatságos volt nézni, minő képet vágott Kalocsa érseke midőn valamely konzerthben össetalálkozott vele.

— „En nem tudom, mit keres ez a Schlauch hangversenyeken, — jegyzé meg egy alkalommal egy főur előtt, — az én huszárom többet ért a zenéhez, mint ő.“

Haynaldot leginkább az bosszantotta, hogy Schlauch féltette tőle aspirációit a primási székre.

Ha Simor meg akarta szekirozni Haynaldot, rendesen azt mondta neki:

— Te, ha meghalok, Schlauch lesz a primás.

— Méltó utódot kapsz — vágott vissza Haynald, — habár nem talált, mert Simor ilyenkor perozekig el tudott biboros kollégájabosszuságán nevetni.

Végre ütött Simor végórája is. A primási székek megüresedtek.

Megindultak az aknamunkák. Kevés volt a rá termett vállalkozó. Az egyházpolitikai konfliktus kellemetlen örökség volt.

A tér tehát szabad maradt a strébereknek.

Ezek között legtöbb kilátással bírt Schlauch. A sikert biztosra vette. Járt, kelt a döntő tényezők körében s végül egy nagy ebéddei akarta a legbefolyásosabb mgnási köröket „lekenyerezni.“

Ez zseniális gondolat volt. Még zseniálisabb az, hogy alkalmazkodni akart a világi főuraknak nem mindig frivoltalan észjárásához, hogy benne ne csak a főpásztort, hanem egy darabka Richelieu kardinális lássanak.

Grófokat, bárókat, hivott meg naponta. Ezek meg is jelentek s midőn az étterem

ugy összehozott lord Saliburyval. Sohaem felejttem e ködös londoni napot.

Este a „Vauxhall“-ba mentem, hol szebb-nél-szebb mutatványokat élveztem.

Vége-hossza nem volt a gyönyörű mutatványoknak, de az utolsó piecet, melynek czime ez volt; „The head-dance of the nations“ (A nemzetek fejtráncza.) már nem néztem meg, mert illet itthon is élvezhetek Mangra előadásában.

Fogadómba fáradtan tértem vissza. Az ágy tiszta és pompás volt, — de azért nem tudtam aludni s ma is sajnálom, hogy nem vettem éjszakára egy doboz „Keatings Powder“-t.

Miért nem házasodom én meg?

— Egy aradi ügyvéd feljegyzései. —

Irtá: Pipifax.

Sokan, különösen a leányos mamák, hol kissé leplezve, hol nyiltabban — de mindenkör elég érthetően, azzal a kérdéssel faggatnak — miért nem házasodom én meg? Vau szép jövedelemem, könnyen el tudnék egy asszonyt, no meg néhány gyereket is tartani.

— Igazuk van — felelem olyankor mindig, de látják én ügyvéd vagyok, a kinek nem az a célja, hogy ő maga pereskedjék, hanem, hogy másokat a pörvitelnél képviseljek.

ajtaja megnyílt, maguk előtt láttak grande toiletteben egy igen rátartós deánót, akit a püspök házigazda sietett — nem tudom mi csodának — bemutatni és — — a s z t a l f ő r e ű l t e t n i .

Vége volt a primáságnak.

Következett a katzenjammer s a jó barátok ijedelme.

Schlauchnak szatiszfakozió kell. Őt így elejteni nem lehet. Második primási székét fölállítani sem lehet, hacsak nem farsangon.

Legyen belőle bibornok.

Es addig jártak a szegény nuncius és még szegényebb pápa nyakára, míg végre megengedte, hogy fejére nyomják a vörös kalapot.

Es most következett a rettenetes megtorlás. Magasabbra úgy sem vihette. A liberális mindent ígérő modern koncert-papból egyszerre dühös ultramontán lett s azóta a zerge-utczai palotából olyan harcias csataindulók dobverései törnek ki, mintha nem zongorát, hanem valamely sűrös hordó fenekét döngögetnék.

De félt, hogy így is baj lesz; mert a székesfehérvári „pontifex“ is azt tartja: két dudás egy csárdában meg nem fér.

Már pedig Schlauch bibornok újabb nagy hajlandóságot mutat a dudálásra ép abban az ultramontán csárdában, ahol eddig Steiner sípolása szerint jártak a bolondok tánczát.

Hogy eközben a nemzet érdeke mit követel, az a dudásoknak blikturi.

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 765.5 milliméter, délután 2 órakor 762.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 21.8, délután 2 órakor C° + 30.8. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 5. délután 2 órakor DK. 6. Felhőzet: reggel derült, délután félderült. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

Az aradmegyei nyaralóhelyek.

— Ne tessék megjedni, nem fürdőlevél. —

Arad, augusztus 24.

Ha nagyon ötletes akarnék lenni, s azt akarom, hogy mindenki elolvassa azt a pár soromat, amit írni akarok, akkor „nagyságos aszonym“ megszólítással kellene kezdenem leírásomat, s legalább Herkules fürdőről kellene datálnom, hogy világlátottságomat fitogtatva, kedvet csináljak a közönségnek az olvasásra.

És én nem adtam bővebb magyarázatot, a miért aztán azt a megtisztelő titlust kaptam a mamáktól, hogy: bolond!

Pedig nem bolondság ez részemről, hanem elv.

Mert tessék elhinni, én, az ügyvéd, mondom önöknek, hogy a legrosszabb az, a mit egy nagykorú tehet, ha váltót ír alá. Azok az álmatlan éjszakák, a miket a váltó lejárati napja okoz, honnan veszünk pénzt a váltó bevitelére, mind csak arra jó, hogy az embert a váltó aláírásától elrémítse, mert ha ki nem fizeti a lejárati napon, akkor a perköltség háromszor annyi lesz, mint a váltóadósság. Hát kérem, én még nem irtam alá váltót és talán nem is fogok. Nos én a házasságot is ilyen váltó ügyletnek tartom, s ép ezért nem is házasodom meg.

Mikor az ember eljegyez magának egy leányt, akkor tulajdonképp megkötöti a váltó ügyletet, a váltó tulajdonos az örömapa, a ki egyszersem váltó kibocsájtó, kiállítja a váltót, a menyasszonyt és a vőlegény az egybegyűlt tanuk előtt kijelenti, hogy a váltót: **E l f o g a d o m !**

Nos, a vőlegény ezt a váltót a házasság alkalmával pénzzé teszi, a menyiben a pap, vagy ezután majd a polgármester előtt, kijelenti, hogy minden kötelezettségnek eleget fog tenni, ennek a következménye aztán az, hogy megkapja a váltó értékét, — a hozományt.

De jön a beváltási nap, no és ez már aztán igazán álmatlan éjszakákat szokott eredményezni. Világra jön ugyanis a kis ujszülött. A férj először örömtől reszketve kapja karjai

Egyiket sem tesszem, mert amiről írni akarok, beszél az helyettem is: s ez a mi vármegyénk számos, kellemes üdülőhelye, melyek mind egyike olyan szépség, akit senkit sem akar észrevenni.

A menyháza i fürdőről nem szólok, azt a reklamtárczák, meg a báli tudósítók referádái annyira agyon csépelelték, hogy én újat vajmi keveset tudnék róla írni, hacsak azt nem, hogy a sört nem jégbe, de a pataokban hűtik be, s hogy ott egy porció reggeli kávé két krajczárral drágább mint a városban.

A kládovai völgyet is elcsépelelték az Istenben boldogult, jó időbeli diák majálisok, amikor az ember a pazar muri mellett Roznai-féle mérgezett fagyaltot is élvezhetett az áldott mindenség szabad ege alatt.

Irok azondan Paulisról, amely fekvésével, kellemével felette sok élyezetet nyújt az ott nyaralóknak, úgy hogy Szondy Béla, a mi legújabb civilizálébanosunk csupán csak azért nem megy Gasteinba nyaralni, mivel Paulissal teljesen meg van elégedve, s mivel ide az utiköltség sokkal kevesebbe kerül.

Már Kövér Gábor, a polgári házasságok örökifju ministránsa inkább Kovassincz felé húz, ahol szembeötlőleg jobban vannak rekonstruálva a szállók, mint Paulison. Ő mint nagy borszakértő, határozottan előnyt ad a kovassinczi levegőnek a paulisi felett, s egészségügyi szempontból mindenkor kész elvei mellett pálcát törni bárkinek a hátán is.

Emiatt gyakorta esik szóváltás a városi levéltárban, amikor is Szondy Béla ritka szép háját nem kis veszély fenyegeti. Szerencsés, hogy Gábor ur, könnyen békül, mert különben a lapok naponta tele volnának párbajhírekkel.

A közönség nagyrésze azonban határozottan előnyt ad Magyarádnak úgy Kovassincz, mint Paulis felett, már nemcsak azért, mert az utiköltség odáig sokkalta több, mint az említett két hely bármelyikére, hanem mivel az állomáson levő oláh kocsi drágábban szállítja az utasokat a gasteini omnibuszoknál is a nyaralókba.

Am ez nem sokáig fog így tartani. Amint a magyarádi hegyalját teljesen rekonstruálják a szállóbirtokosok, az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatósága azonnal fog intézkedni, hogy az üdülő közönség részére olcsóbb és kényelmes indulási idővel menesztett vasutak közlekedjenek a Körös-völgyi vonalon.

S ha ez meglesz, akkor meg vagyunk gyö-

közé és ujong, hogy ő elfogadta a váltót, de ha megjö az éj és a fáradt váltóadós nyugalomra akar térni, akkor megjelennek az ő váltóadós voltának következményei egész nagyságukban és okoznak álmatlan éjszakákat a szegény férjnek, a ki már azt se tudja, mit csináljon azzal az óbégató kis porontyval. Ugy sir, mintha nyársra vonnák. És ez így megy napról-napra, éjről-éjre!

És azonban csak egy gyenge részlet azokból a kötelezettségekből, melyek a váltóadóst terhelik, de elég arra, hogy az ember ne írjon alá váltót, még ha az eljegyzés alakjában történik is.

Aztán előfordul az az eset is, hogy az elfogadó aláírása hamis. Ilyenkor — a legtöbb esetben sikerül a váltót mégis beváltani vagyis a férj nem veszi észre, hogy felesége megcsalta, ha azonban észre veszi, akkor van bünvádi eljárás stb., a minek rendes következménye, hogy a férjet a törvényszék fölmenti a váltóadós kötelezettségeitől, a férj elvállik a nejétől.

Hát kérem, ez a váltó a házasságban. Ezért irtódom én úgy a váltótól s ezért nem házasodom én meg!

Nem csak a váltó ügyletet, hanem perrendtartásunk összes frázisait föl lehet találni a házasságban.

Elemér barátom megnősült és azóta a felesége, ha valamit akar, azt mindenkor sommás végzés alakjában tudatja a férjfel. És azt hiszem senki kétségbe nem vonja, ha azt mondom, hogy a telek könyv a házasságok megkötésénél nagy szerepet játszik.

zódve, hogy nemcsak Szondy Béla, de Kövér Gábor is engedni fog abbéli, jelenleg erős meggyőződéséből, hogy a paulisi levegőnél, s a kovassinczi bornál sokkalta jobb a magyarádi.

Addig pedig legyen meg mindenkinek az 5 hit.

HRYLOS.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött áviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augustus 25. —

Változó felhőzet. — Meleg. — Zivatarok.

Esperességi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

A békési á. h. ev. esperesség e hó 21. és 22-én tartotta Tót-Komlóson évi rendes közgyűlését, a melyen Achim Adám esperes és Hász Sándor, kir. tanácsos és az aradi egyháznak felügyelője elnökölt.

Az esperesi évi jelentés kapcsán Haviár Dániel egyh. felügyelő a nagylaki egyház papválasztását tette szóvá, vitatva és az egyházi alkotmányból világosan bebizonyítva mind Hrdlicska Károly lelkésznek a meghalt Szeberényi Andor stollumába az egyháztanács által való áthelyezésének, mind Boór Lajos óturai lelkésznek történt megválasztásának törvénytelenességét, s indítványozta, hogy mind az áthelyezés, mind pedig a választás megsemmisíttessék s új választás rendeltessék el. Veres József orosházi lelkész, a Haviár által felhozott indokoknál fogva, de mert Boórt nem tartja kifogástalan hazafinak — habár kézzelfogható bizonyítékai nincsenek, csatlakozik az előtte szóló indítványához.

Hasonló szellemben szólott még báró Solyomossy Lajos is.

Csak egy hang emelkedett a békesség fenntartásáért, a tett intézkedések és a választás helybenhagyásáért. Ez azonban a pusztában elhangzó szónak bizonyult s az esperességi közgyűlés Haviár Daniel indítványát elfogadta s elrendelte az új választást.

Második főtárgya a gyűlésnek, az esperesség szétválasztása, illetve több esperességre való szétosztása volt. Minthogy valamennyi egyház a szétválás mellett nyilatkozott, annak következtében ez egy nagy esperességből három alkotottat, még pedig a békési 54.000, az arad-békési 40.000 és a csanád-csongrádi 18.000 lélekkel. Megválasztott egy 12 tagból álló bizottság, melynek feladata lesz az új esperességek egyházait folyó évi december havában esperes és felügyelő választásra felhívni, a szavazatokat összevetni, felbontani, az esperességet összehívni és a hivatalnokokat hivatalukba beiktatni. Az új esperességnek közös birtokában ma-

Aztán jönnek a mézes hetek, a melyek pedig arra valók, hogy a kebeleléseket ig t a s s á k a felek.

Aztán a keresztelő — a mi ismét nem egyéb, mint a kiadó hivatal jelentése, a kis ujszülött az akta, a melyre az anyakönyv vezető, úti majd rá a törvényes pecsétet.

No aztán megesik az is, hogy a férj néha-néha a szokottnál tovább marad ki, ilyenkor az aggódó asszonyka odahaza mindenestre kukli-prédikációval fogadja s ez ismét arra vall, hogy a házasságban csak úgy, mint a törvénykezésben a szóbeliség is tért foglal.

Aztán, ha a férj nem enged, akkor az asszonyka a pelliál és előveszi leghathatósabb szerét, a könyüket és hullatja őket, mire a lágy szívű férj rendesen elveszti a pört, de ha mégis ellent tudna állani, akkor következik a harmadik fölebbezési torum: az anyós! Amit ez mond, az kuriai döntvény, az ellen nincs apelláta, és ha ennek sem akarna a férj engedelmeskedni, a mi az anyós kezébe akad, azt vágja a férj fejéhez: no ez már végrehajtás.

Ime bebizonyítottam, azt hiszem eléggé, hogy a házasság nem egyéb, mint peres eljárás. Mondhatnék még sokat, de minek, hiszen ebből is kitűnik, hogy a férfi mindig, a l p e r e s, a nő mindig f e l p e r e s, és az ítélet száz közül kilencvenkilenc esetben így hangzik:

— A l p e r e s k ö t e l e s . . . s t b .

rad a szarvasi főgymnáziumi és az esperességi özevgy-, árva intézet. E közös birtok delegációs bizottság által intéztetik. Az esperességi közpénztár vagyona az esperességek lélekszám arányában osztatik fel.

Az esperesség iskoláiról általában a jelentések kedvezőleg hangzottak, de voltak panaszok is, kiváltképen az iskolák túlnépessége ellen. Majdnem minden iskola túlnépes lévén, új iskola volna építendő. Amde erre az egyházak legnagyobb része képtelen lévén, ajánlatot, hogy ott, hol ez keresztül vihető, adassanak át az államnak azon kikötéssel, hogy a. h. ev. tanítók választassanak, kik a hittant is kötelesek tanítani. Az esperességi köz, özevgy, árva, gyámintézeti iskolai pénztárak rendben levőknek találtattak. Néhány ügy szerencsésen intéztetett el, kiváltképen a szarvasi egyházé amely egyház a most megüresült állás helyéért kettőzött templomát. Miután még néhány fontos ügy a törvényszékhez utaltatott s egyes indítványok tárgyalattak le, az esperességi közgyűlés berekesztetett.

HIREK.

Augusztus 25. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Mária sz. — Protestáns naptár: Mária sz. sz. — Görög-keleti naptár (augusztus 13.): Max. — A nap két 5 óra 10 perczkor, nyugszik 8 óra 54 perczkor.

Augusztus 26. Hétfő. Róm. ka. h. naptár: Sámuel. — Protestáns naptár: Sámuel. — Görög-keleti naptár (aug. 14.): Mihály. — A nap két 5 óra 12 perczkor, nyugszik 8 óra 52 perczkor.

Szabadságharci emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár nyitva van szórda és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszin.

A szoborbizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

A szoborbizottság tegnap délután ülést tartott a városház tanácstermében, melyen Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklése mellett jelen voltak: Schusztter Illés dr, Gruber Ede, Jankay József, Lócs Rezső, Nachtnébel Odón, Robitsek Gusztáv, Boros Vida, Nesnera Aladár, Szontagh Gyula.

A polgármester megnyitja az ülést és jelenti, hogy Andretti kőfaragó betérjesztette a költségét azon kőmunkáknak, melyeken a vasrácsokat nyugszik. E szerint a költség 1425 frt 60 kr a kőfaragó számlája szerint, melyből a felülvizsgáló bizottság 10 frt 8 krt leszámított az ő terhére egyes hátralekó munkák költségeinek fedezésére. A bizottság erre vonatkozólag úgy határozott, hogy szólíttassék fel Andretti, hogy a hátralekó munkát 30 nap alatt készítse el.

Salacz Gyula polgármester felolvassa ezután azon bizottság jelentését, mely a vasrács felülvizsgálatára volt kiküldve.

A bizottság a rácsot teljesen rendben és a szerződésnek megfelelően elkészítve találta. Együttal szükségesnek találja a bizottság a vasrács harmadszori befestését is.

Az alapkövek csiszolását Andretti ajánlatát mellőzve, aradi olasz kőfaragók által végeztette el Salacz Gyula polgármester, melyet a bizottság jóváhagyott. A bizottság együttal jóváhagyta azon javaslatát a szakértő bizottságnak, hogy Stoll Bélának a vasrácsokat munkájáért a 4316 frtnyi összeget kiutalványozzák.

Az összes költségeket leszámítva — Salacz Gyula polgármester jelentése szerint — maradt még 3524 frt a szobor-alapból.

A bizottság a továbbiakban a szobor körüli kandaláberek felállításával foglalkozott.

Nesnera Aladár véleménye szerint négy kandaláber állítandó fel. Szerinte először is kandaláber-mintákat kell kérni úgy az aradi waggongyártól, valamint a Schlik-féle gépöntődből. A bizottság ilyen értelemben határozott.

Salacz Gyula javasolja, hogy kerestessék meg a tanács aziránt, hogy a szobor körüli tér parkiroztassék.

Boros Vida azt a megjegyzést teszi, hogy mondassék ki, miszerint tulmagos bokrok ne al-

kalmazzassanak oda, nehogy az a szobor hatását rontsa.

A bizottság egyelőre a befűvesítés mellett határozott.

Az ülés ezzel véget ért.

— Főispánunk a miniszterelnöknél. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök budavári palotájában tegnapelőtt ebédet adott, melyre a következők voltak hivatalosak: Dr. Bezerédi Viktor miniszteri tanácsos, Crausz István alispán, gróf Csáky Gyula, Fábian László, Flatt Viktor, Hámos László, Jakabffy Imre főispánok, dr. Jeszenszky Sándor min. osztálytanácsos, Kürthy Lajos, Nikolics Sándor, Rónay Jenő, Sándor János, Simonsics Béla, Szalvazsky Gyula, báró Szentkereszthy György, Szmeccsányi György, Vojnics István, Zeyk Dániel főispánok.

— A volt rendfőnök bucsuja. Jánossy Demjén dr. kir. tanácsost, a magyarországi Minoritarendnek volt provinciálisát, Csák Czirjéknek a rendfőnökségre történt emelése következtében tudvalevőleg kolozsvári házfőnökké választották meg. Jánossy dr. ma utazik el Kolozsvárra, hogy ott új állomását elfoglalja. Ezen alkalomból az alábbi bucsuszavak közlésére kérte meg lapunkat:

Kolozsvári házfőnökké történt megválasztatásom a következőkhez Arad szab. kir. város területeiről eltávozom. Ez alkalommal kötelességemnek tartom a mélyen tisztelt közönségtől az összes nagyérdemű hatóságoktól a különböző hitfelekezetek lelkészeitől a felejthetetlen emlékü volt tanítványaimtól elbúcsuzni és hivatali működéseimben minden oldalról tapasztalt készséges támogatást megköszönni, bocsánatot kérve hogy gyengélkedő egészségem miatt nem személyesen, hanem a nyilvánosság útján vagyok azt kénytelen tenni.

Midőn magamat szives emlékezetükbe és nagyrabecsült barátságukba ajánlanám, minden nap imámban kérem fogom a jószág kegyes Istent, hogy Arad szab. kir. város közönségét összesen és egyenként minden bajtól és veszélytől megoltalmazza, úgy a saját mint a város további fejlődését előmozdíthassa, vallásos és hazafias misszióját híven betölthesse.

A legbőségesebb áldás és szerencse kísérelje minden lépteiket.

Dr. Jánossy Demjén.

— Az első polgári házasság Aradmegyében. Említettük már Torontálmegye főispánjának azt a szép elhatározását, hogy a megyében köteendő első polgári házasságot az ottani alispán személyesen fogja megkötni, hogy az egész aktusnak a kellőnél nagyobb ünnepélyességet kölcsönözzenek. Torontálmegye ezt az elhatározását elküldte valamennyi megye törvényhatóságának pártolás, illetőleg kivitel dolgában való elfogadás végett. Az eszme minden esetre pártolendő és mint értesülünk az ügy elintézését nálunk is Szathmáry Gyula alispán vette kezébe. Torontálmegye átiratában még azt is felhossa, hogy a polgári házasságot felvevő első pár az egyház szer-tartásai szerint is esküdjék meg minden körülmények között.

— A Ganz-gyár aradi villamtelepe. A tegnap délelőtt tartott tanácsülésen tárgyalták a budapesti Ganz és társaság kérvényét az aradi villamtelep felállítására vonatkozólag. A budapesti cég már talált is helyet villamtelepének felállítására, a mennyiben a radnaiuton levő Eigenfeld féle telek mellett fres helyet szemelte ki erre a célra. A tanács további elintézés végett kiadta a kérvényt az ügyészségnek.

— Az anyakönyvvezetők eskető öve. Szathmáry Gyula alispánhoz tegnap érkezett meg az anyakönyvvezetők eskető övének mintája. Az öv nemes egyszerűségében igen izléeses. Arasznyi széles selyem-moár nemzeti színű szallag, melynek két rojtozott vége csokorral van összekötve. A mellen fekvő részén a magyar czimer és korona magasan, párná-

zattan himzett képe látható. Az anyakönyvi hivatal pecsétjéből is érkezett mutatvány, mely a t e r n o v a i járás anyakönyvi hivataláé lesz.

— Egy alispán leköszönése. Az Aradon is jól ismert Dániel László, Torontálmegye alispánja leköszönt az alispáni állásról, — mint nekünk írják — a Zichyfalvi kerület képviselőjévé történt megválasztatása következtében. Mit veszt Torontál vármegye akkor, midőn e kiváló tehetségű férfi elhagyván állását, más téren kívánja hazáját szolgálni, ezt tudja mindenki, ki valaha érdeklődött Torontál vármegye fejlődése és haladása iránt, melyben Dániel Lászlónak nagy része van. A vármegye törvényhatósági bizottsága méltó módon bucsuzott el alispánjától, kinek rövid idő alatt sikerült azokat is barátjaivá tenni, kik annak idején legjobban ellenezték megválasztását. Mert belátták, hogy egy oly férfi való e nagy vármegye közigazgatásának élére, kit jellemzősége, kiváló képzettsége és rokonszenves modora egyaránt képesítenek ezen állásra, egy oly férfi, kiben mindezen tulajdonságok úgy egyesülnek, mint Dániel Lászlóban. A torontáli új alispánt a deczemberi közgyűlésen fogják megválasztani.

— Lukácsiu a nép szívében. Ez alatt a hangzatos titulus alatt Boroşenőrdöl (Aradmegye.) Tizenhárom martirjelölt oláh ifju, Lukácsiu dicsőítő dalt énekelve halad az utcán és találkozik a főszolgabíróval, aki azt kérdi tőlük: Tudjátok-e, ki az a Lukácsiu? Mire az ifjak kórusban zengik: Lukácsiu? román nemzet martirja. Erre a főszolgabíró figyelmeztette a magyreményű ifjuságot, hogy Lukácsiu elítélt rab, akinek dicsőítését tiltja a törvény. Tehát esetleg 3 havi fogházbüntetés érheti őket, azért csak daloljanak más éneket és hagyjanak fel Lukácsiu dicsőítésével. A hős ifjak azonban kijelentették, hogy leg-hőbb vagyunk martirra lenni és tovább folytatva az előbbi dalt, büszkén vonulnak el. Igazán megható történet.

— Millenniumi plakátok Aradon. A millenniumi kiállítás bizottsága már megkezdte a kiállítás reklamározását. A postán a külföldre menő leveleket egyenként apró reklam-bélyeggekkel látják el, melyeknek hivatása a figyelmet, érdeklődést felkelteni. Aradváros tanácsa tegnap intézkedett miszerint a város számára kétszáz millenniumi plakátot küldjenek. A kétszáz plakát közül száz nagyobb száz kisebb.

— A középkolák tulzufsultsága. Még Eötvös Loránt báró rendeletet intézett az iskolai főhatóságokhoz az egyes iskolák tulzufsultságának elkerülésére. Most, az új iskolai év közeledtével Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter is, utalva arra, hogy a középkolákban a tanulók fölvetelénéi nem tartják be a törvényt kellő módon, fölhitva az iskolai főhatóságokat, hogy figyelmeztessék az egyes igazgatókat, hogy a törvény értelmében egy osztályba 50 tanulónál többet fölvenni nem lehet. Ahol kivételképen a tanulók száma több éven át meghaladta a 60-at, párhuzamos osztály kell fölállítani s ehhez képest a tanerőt szaporítani. Ahol 60 at a tanulók száma csak néhányval mulja fölül, a párhuzamos osztály fölállítását a főhatóság indokolására a miniszter elengedheti.

— Aradi katonák a határszélén. A jobbára törökök által lakott Adakaleh szigeten ez idő szerint az aradi osász és kir. 33-ik gyalogezred egy különítménye látja el a rendkívüli nehéz szolgálatot az ezred egyik rokonszenves tisztje, lovag Ghosko Emil főhadnagy, állomásparancsnok vezetése alatt. Mint nekünk onnét írják, az aradi fiuk fényesen megünnepeleék a király születése napját. Az előestén lámpionos és fáklya-menetet rendeztek, az összes katonai épületek ki voltak világítva. Az állomásparancsnoksági épületen a király arcképe volt kifüggesztve, virágkoszorúk és lámpionok között. A levegőbe rakétákat eregettek, ami az orsovai oldalról a fényes kivilágítással együtt gyönyörűen né-

zett ki. Másnap az ünnepi ebéden Ghoskó főhadnagy szép buzdító beszédet intézett az őrséget ellátó katonákhoz.

— **Heim Péter nyugdíjaztatása.** A hivatalos lap tegnapi száma az alábbi legteljesebb köziratot közli: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Heim Péter kereskedelemügyi miniszteriumi miniszteri tanácsosnak, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, sok évi kitünő szolgálata elismerésül, Szent István-rndem kiskeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Ischlben, 1895. évi augusztus hó 20-án. Ferencz József, s. k. Bárány József, s. k.

— **Vége a kis lottónak.** Az osztrák magyar monarchia kormányai fokozatosan beszüntetik a kis lottót, annyi szerencse vadásznak kedvencz játékát. A beszüntetés közeledését jelenti a lottó igazgatóságának a lottó gyűjtőkhöz közelebb érkezett felhívása, melyben a m. kir. pénzügyminiszternek aug. hó 2-án 49079 sz. a. kelt rendeletére hivatkozva, tudatja, hogy a magyar szent korona országában a linzi, lemergi és gráci huzásokon való játékosok 1895. december 31-vel beszünttetik. Ennél fogva játék gyűjtések a lemergi huzásokra csak december 24-én, a gráciára pedig decz. 28-án tartandó huzással véget érnek.

— **A betegsegélyző pénztár helyiséget cserél.** Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár irodája folyó augusztus hó 29-én az arad csanádi egyesült vasutak palotájából templom-utca 14-ik számú házába fog áttelepülni, mit egy munkaadók, valamint a pénztár tagjainak ez uton is tudomására hoz az igazgatóság.

— **Utmesteri vizsga a megyén.** Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán elnökleve alatt tegnap folyt le az utmesteri vizsga. Jelen voltak az elnökön kívül Blum miniszteri műszaki tanácsos, Pálffy József kir. főmérnök és Baross Ferencz dr. aljegyző. Vizsgálatra kettő jelentkezett, kik közül Herczeg János aradi lakos, főispáni huszár tette le az utmesteri vizsgálatot. A másik jelentkezőt egy évre visszavetették.

— **Tanítói kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Sztoján Tivadar okleveles tanítót a radnai állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Kánikula.** Statisztikai adatok bizonyítják, hogy a zálogházakban, nyugalom most az uralkodó. No igen; ott valóban nyugalom uralkodik. A gondatlan fiatal emberek téli kabát tulajdonosok még most sem gondolnak arra, hogy a téli gúnyát kiváltsák. Tehát a téli kabátok nyugálomban vannak. Csak az ember nincs nyugalomban. A nagy meleg kinez minket, üldöz egyik helyről a másikra, hiába szeded meg magad jégkúrával, pár percz múlva, majd csak olyat fujsz, mint a (pardon) kobányai guzi. Ha meleg nem volna, nyugalom is volna. Ilyenkor mennek el a feleségek fürdőzni... Ertik kérem? Tehát nyugalom volna, de az átkozott meleg...

— **Kerékpározók kirándulása.** Az aradi kerékpár club ma délután 2 órakor Pankótára kirándulást rendez. Távoltság oda és vissza 74-6 km., gyülekező a korosolyázó egyesület városligeti pavillonjánál. Tagok által bevezetett vendégek sportszerű ruhában szívesen láttatnak. A rövidülő napokra való tekintetből felkértenek a tagok, hogy gépeiket lámpával lássák el.

— **Jégkészítő az aradi vágóhidon.** Rög István és az esslingeni, budapesti gépgyár ajánlatot adott be a városi tanácsnak egy jégkészítő készülékről. Azon esetre, ha a város megrendelné a jégkészítő készüléket, azt a vágóhidnál állítanák fel.

— **Öngyilkos urinő.** Szegeden szerelmi tragédia történt: egy urinő, aki nem régen költözött oda — mint tudósítónk írja — főbe lötötte magát. A nyár elején egy elegáns cukrászda nyílt a város pompás terén, a Széchenyi-terén és ennek az édes üzletnek a gazdáját úgy hívták, hogy szép Dóra. A szép Dóra pedig Grünberger Rachel Lea volt, a Nagyváradról. Szegedre költözött csinos, mollett barna hölgyecske, aki elegáns toilettekben járt és égő szemű volt. Az édes boltot azonban csakhamar eladta és megvonult a Jókai-utcai lakásán, ahol — mint mondják — komoly és nem komoly udvarlók szórakoztat-

ták. Volt ezek közt egy olyan is, akinek a nevét is viselte rövid ideig a szép leány, azonban a szívet egy másiknak akarta. Ez a másik azonban időközben máskéfé vette az útját, nem akart többé az ő utcájára járni. A szép Dóra elhívta magához tegnap este bucsusóra. Csak 15 percze. Ebből egy vigasztalan éjszaka lett. Reggel nagy lárma és dulakodás zaja hallatszott ki a szép Rachel lakásából. A házbeliék figyelmeztették a poszton álló rendőrt, aki bekopogtatott az ajtón:

— Ki az?

— Rendőr.

Női hang felelt ki:

— Nincs rá szükség, elmehet.

A férfi-hang utána:

— De van szükség rá, csak jöjjön be.

A rendőr azonban elszaladt a biztos urért és míg az odajárt, a szerelmi drámának csöndesebb jelenete következett.

A férfi-kivette a nő kezéből a revolvert és elzárta azt a szekrénybe. Vigasztalta a boldogtalan asszonyt, hogy ne ölje meg magát, amit az meg is ígért és ezzel a férfiu eltávozott. Ő is a rendőrségre ment és ott átadta a szekrénykulcsot, elmondván az esetet. A rendőrbiztos legényeivel azonnal a helyszínére sietett, mert veszélyt látott abban, hogy a nő a szekrényt fölfeszítheti és a tettet végrehajtja. Jól sejtette.

Mire megérkezett a Jókai-utcai lakásba: ott feküdt a szép nő vérben. Főbe lötötte magát. Haldokolva vitték a kórházba.

— **Az üzlettársak.** Hogy mi az üzlettárs, azt a „Gil Blas” így definiálja: Két ember egyesül, hogy valamely színházi, kereskedelmi vagy egyéb vállalatot alapítson és abból hasznot huzzon.

Egyiknek pénze van.

A másiknak tapasztalatai.

Félév múlva, annak, akinek csak tapasztalata volt, pénze is van.

Akinek pedig pénze volt, annak csak tapasztalatai vannak...

— **Vigyázatianság halottja.** Levelezőnk írja: Koszte Demian egy bonczesdi öt éves gyermeket a napokban holtan találták szülei házában udvarán. A vizsgálat kiderítette, hogy a gyermek magára maradvá felmászott a padlásra, honnan lebukva szörnyet halt.

— **Iskolakönyvek bekötése** esinos kiállításban és olcsó árban eszközöltetik az Aradi nyomdarekszvénytársaság könyvkötészetében Arad Csanádi-palota Józseffőherczeg-ut 22.

— **Tűzi játék a városligetben.** Novák Gusztáv tűz-játék mester Aradon szept. 1-én, a városligetben tűzijátékot rendez. Délután 2 órától a sat.annai gyermekesne játszik. A tűzijáték este 8 órakor lesz.

— **Az Elite Varieté különlegességi társulat** November Ferencz igazgatása alatt mindennap szép közönség előtt tartja előadásait a Fehér Kereszt szállodában. A társaság megérdemli a pártolást.

— **Az aradi ifjuság köréből** alakult 80-as bizottsága által e hó 17-én rendezett táncszünet a következő összegek folytak be felülfizetések alapján, melyért a rendezőség ez uton is hála köszönetét fejezi ki. Az aradi iparos-ifjak önképző és betegsegélyző egylete és Prapak Sándor 3—3 frt. Itj. Klein Sámuel, Löwy Herman, Komlós Ferencz 2—2 frt. Hoffmann Antal, Nagy Ferencz, Papp Lajos, Fejér Gyula, Stern M. A., Neumann M., Deutsch Testvérek, Oravec Miklós, Fritz Ferencz, Dr. Székely J., Frischmann és Zeiner, Kneffel Károly fia, Szabó Albert, Färler Lajos és Testv., Schönvald Soma, Lengyel Lőrincz, Westman Zsigmond, Rothmüller Károly, Wasoczi és Nádler, Ottenberg Tivadar, Weisz Mór és fia 1—1 frt. Ring Zsigmond 70 kr. Goldstein Sándor, Hödl Henrich, Neulender Zsigmond, 50—50 kr. N. N. 20 kr. Összesen 35 frt 40 kr.

— **Osztály-sorsjátékok.** A 1896-iki szeredéves kiállítás alkalmára a magas kormány a képviselőház előzetes határozata folytán osztály-sorsjátékok rendezésére adott engedélyt, melyek elsője a folyó év október 16-ától 19-éig egy királyi közjegyző és tanuk jelenlétében, Budapesten nyilvánosan megejtendő húsvétval venni kezdetét. Az osztály-sorsjáték intézménye nálunk még újdonság, de a külföldön már évszázadok óta divik s mindenütt szépen vált be. Tény, hogy a sorsjátéknak ez a neve bir a közönségre legnagyobb előnnyel, mert mindenki könnyen számíthatja ki nyeresési esélyeit s oly mérvben vehet benne részt, a mennyire viszonyai megengedik. — Az osztály-sorsjáték-vállalat az állam felügyelete alatt áll, a

sorsjegyek oskakis a hivatalos névértékben adatnak el s csupán eredeti sorsjegyek léteznek, melyek mindegyikén a magyar czimer, az osztály-sorsjáték-igazgatóság aláírása és a gyűjtőde czime áll, mely a sorsjegyet eladta. — A sorsjegyek már forgalomban vannak és Heintze Károly vezérügynök által (Budapest, Szervitator 3.) adatnak el. Aradon az aradi ipar és népbank pénzváltó üzletében.

GYÁSZROVAT.

Fail Gábor. †

Szomorú napra virradt tegnap Csanád-vármegye. A központi — makói — járás főbirája hunyta le szemét örökre, nem a természet örök törvénye szerint, hanem úgy, miképen a kishitű, a sors csapásai által hányt-vetett emberek szokták — öngyilkossággal.

Tegnap, a kora reggeli órákban futó tüzként terjedt a hír Makó utcáin, hogy Fail Gábor, a központi járás főszolgabirája agyonlötötte magát. A főbirónak, kit az egész vármegye közönsége méltán tisztelt és becsült, számos jó barátja volt Makón is, kik a gyászhir hallatára tömegesen siettek az öngyilkos lakására s ott értesültek a szomorú és megdöbbentő eset részleteiről is.

Körülbelül két hét óta nagyon gyötörte Failt állandó betegsége, a szivdobogás. Pénteken este baja annyira rosszabbodott, hogy Bauer járási orvost este 10 órakor is elhívták a cselédek a beteghez, aki nőtlen ember volt. Már ekkor megvolt benne az öngyilkosság eszméje s mikor az orvos belépett hozzá, pisztolyt tartott kezében. Az orvos biztatgatásaira aztán némileg megnyugodott, legalább nyugodtságot színlott, úgy, hogy az orvos nemsoká idő múlva magára hagyta.

Ejféli után 2 órakor tompa revolverdurranás ébresztette fel a cselédséget, kik az iroda-helyiségen át a főbiró szobájába siettek s a főbirót vértől borítva az ágyban fekvő találták.

Rögtön futottak a járási orvosért, mert azt hitték, hogy a seb nem halálos, az öngyilkos ugyanis egész nyugodtan beszélgetett velök.

Két óra után megérkezett az orvos, aki azonnal észrevette, hogy a seb halálos. A golyó a szívnél volt irányozva, de nem találta, hanem a tüdőt keresztüllöve a hátán jött ki.

Majdnem három órai kínos szenvedés után megszűnt dobogni a nemes sziv, s a halál elvégezte munkáját.

Tegnap délben tették ravatalra a holttestet s a vármegye hajdúi állanak őrt mellette.

A gyászos végű fiatal főszolgabiró életrajzi adataiból közöljük — tudósítónk távirata szerint — a következőket.

Fail Gábor még alig élt 40 esztendő. 15 éves korában — 1869-ben — kezdte meg a hivataloskodást, mikor is a battonyai főszolgabiróságnál volt gyakornok. 1876-ban Mező-Kovácskúrára tették át mint járási irnokot a hova nemsokára Náva'y főispán segéd-szolgabirónak nevezte ki. — Ott volt egész 1880-ig s onnan Makóra, a központi járásba tették át segéd-szolgabirónak, később Lonovics mostani főispán tiszteletbeli főszolgabirónak nevezte ki, míg az 1889. év végi tisztújítás alkalmával Kiss Lajos volt főszolgabiró ellenében egyhangulag választották meg főszolgabirónak.

Fail mint tisztviselő is, egyike volt a legambiciózusabb és legderékabb hivatalnokoknak. Tudott kérni is, de tudott parancsolni is. Mikor a vallás- és közoktatásügyi miniszter Magyar-Csanádon községi iskola és ovoda felállítását rendelte el, az oláh és szerb atyafiak nagyon szerették volna kijátézani a rendeletet. Fail eleinte kérte, később pedig a képviselő felfüggesztésével is keresztül vitte illetőleg érvényt szerzett a miniszteri rendeletnek s ma

már diszes községi iskola és ovoda hirdeti M. Csanád közepén Fail Gábor erélyességét. Sok apró epizódot lehetne még elmondani Failról, a melyek hűen tüntetnek fel az ő ügybuzgóságát, rendszerét, pontosságát és igazságérzetét.

Temetése ma délután négy órakor lesz Makón.

Makó összes középületén, megyeházon, város házon, kaszinón, szabadelvű körön, kereskedők együletén gyászlobogó hirdeti, hogy Csanádmegyének halottja van; halottja még pedig nagy halottja. Ő benne dőlt ki a minta közigazgatásu Csanádvármegyének egyik leg-erősebb oszlopa.

Nyugodjék békével!

† Özv. Láhner Györgyné meghalt. Az Aradon elvérzett 13 vértanú egyik özvegye, Lá h n e r Györgyné meghalt. Mély részvételt vesszük a hirt, a mely a dicső emlékü magyar tábornok tiszteletre méltó. özvegye elhunytát tudatja. Az özvegyet halála Olaszországban, Moslogóban érte, honnan elhunytáról leánya értesítette S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármestert. Lassan-lassan hozzátartozói is elköltöznék a mi vértanúinknak és végezetül csak az emlékezet fogja őrizni dicső emlékeket.

† Hamvas Károly dr., az oly váratlanul elhunyt aradi ügyvéd elhunytáról most kaptuk meg a gyászjelentést, mely a következőkép hangzik: Özv. Hudetz Ferenczné, szül. Amtmann Anna saját valamint számos rokonsága nevében mélyen elszomorodott szívvvel jelenti forrón szeretett egyetlen fia Dr. H a m v a s K á r o l y ügyvéd urnak, hosszas szenvedés után, élete 41. évében Görbersdorfbán 1895. aug. 21-én történt hirtelen elhunytát. A drága halott hült tetemei augusztus 23-án fognak a langwaltersdorfi (Porosz-Szilézia) sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Görbersdorf 1895. aug. 21. özv. Nárai Náray Mária, özv. Mayer Janka, özv. Hudetz Róza, özv. Hudetz Mária, Amtmann Kornélia mint nagynénék. Amtmann Simon mint nagybátya. A béke angyala lengjen az elhunyt drága porai felett.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi szabó munkások szakegylete folyó év aug. 25-ikén vasárnap d. u. 6 órakor Fürst Béla vendéglő-helyiségében (Uj-terem utca) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. szaktársak ezennel meghívjuk. Napi rend: Elnök választás. Választmány kiegészítés. Indítványok. Az elnökség.

TANÜGY.

Beiratás.

Az aradi községi polgári fiiskolánál a magánvizsgálatok augusztus 31-én d. e. 8 órától kezdve tartatnak meg. A magánvizsgálatokra vonatkozó miniszteri szabályzat 53. §-a értelmében „azon folyamodó, a ki a részére engedélyezett magánvizsgálaton nem jelentkezik, o s a k u j a b b f o l y a m o d á s u t j á n é s c s a k a k ö v e t k e z ő s z a b á l y s z e r t h a t d o b o s á t h a t ó i s m é t m a g á n v i z s g á l a t r a .”

A kik tehát augusztus 31-én a részükre engedélyezett magánvizsgálatra nem jelentkeznek, azok legközelebb csak is karácsonykor tehetnek vizsgálatot.

A középiskolából a polgári iskolába át-lépő tanulók felvételi vizsgálatára, valamint a polgári iskola negyedik osztályában bukott tanulók j a v i t ó v i z s g á l a t a augusztus hó 31-én d. u. 3 órakor tartatnak meg.

Aradon, 1895. aug. 24.

NIEDERMAYER TÓBIÁS,
polg. isk. igazgató.

(—) Az aradi á. h. ev. négyosztályu elemi fiiskolában a beiratások f. évi szeptember 1-én veszik kezdetüket. — Ez iskolában a kézügyesség (slöjd) is taníttatik. — Ag. h. ev. helybeli növendékek félévenként 3 frt, vidékiek és másfélekeztbeliek 4 forintot fizetnek. Könyvtáridj fejében 30 kr, tanítói nyugdíj alapha 15 kr fizetendő a beiratás alkai-

mával. 7-ik évet meghaladt tanulók újraoltási bizonyítványukat tartoznak felmutatni.

(—) Iskolai értesítés. V á r o s s y Gizella jónevű leánynevelő intézetében (Vaskapu-épület) augusztus 28-án kezdődnek a beiratások az igazgató lakásán (Fábián-utca, 6.b.) Ide vonatkozó hirdetési közleményét olvasóink figyelmébe ajánljuk.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

Az aradi színtársulatról.

— Saját tudósítók levele. —

Nagyvárad, augusztus 24.

Leszkay András a napokban majdnem riadót fuvatott, hogy felszedje a sátor fát és idő előtt hagyja el városunkat, hogy szeptember elején már Aradon kezdje meg előadásait, miután Váradon az utolsó időkben nagyon alá szállt az érdeklődés a az igazgató ez időben nagyon sokat kénytelen rá fizetni. Elhisszük Leszkaynak eme aggodalmait, miután mindig meg voltunk győződve, hogy ez a költséges nagy társulat mely a vidéken egyedül áll a maga nemében, azt a nagy gázzal nem tudja Váradon kikeresni és az igazgató kénytelen lesz az évadra rá fizetni, csak hogy jeles tagjait össze tartsa Nagyváradon, áldozatokat hozva Aradnak is.

Dehát a társulat nem tehet róla, hogy most nap-nap után üres házak előtt kénytelen elfecsélni erejét. Az igazgató, s a művészetőség mindent elkövet, hogy mentől többet nyujtsa a közönségnek, a műsor elég változatos, a díszletek semmi kívánni valót sem hagynak fel, a ruhatár pazar. Egyik vendégszerelés a másikat váltja fel, csak hogy a váradi igények teljesen kielégíttessenek, de nem is közönségünk indolentiája ennek az oka, mert a váradi közönség mindig lelkesült színeszetért, hiba a László malom bukása, s az ebből származó bajok, a nagy pénztelenség, a beállott pangás az egész vonalon. Kereskedőink, iparosaink kereset hiánya hatnak zavarólag a színházra is teljesen. Szóval: nincs pénz.

A múlt hetekben H a n d e l Berta a m. kir. operaház tagja lépett fel először telt ház előtt a „Zsidó nő” nagy operában mint Rakhel. Méltó partnere volt Mezei Mihály, ki tenorjával elragadta a kényes igényű ének művésznőt is, ki nem győzte dicsőítő kifejezésekkel elhalmozni jeles tenoristánkat. H a n d e l Berta, Mezei és O s a t á r a milyen élvezetet nyujtottak ez estén, oly botrányosan rontotta le a sikert valami K o r m o s Ferike, ki a hercegnőt énekelte volna, ha hangja lett volna Valóságos szánalom és megdöbbenés vett erőt a közönségen, mikor a kisasszony vergődését látta a színpadon. Reméljük, hogy az igazgatóság jövőre megkímél bennünket az ilyen énekes nőktől és nem kockáztatja, az ily szép összevágó előadásokat hoimi Piripócsra való művésznők által, a hol tulvilági hangját és tehetségét jobban érvényesíthetné.

Második felépte „Faust” opera volt melyben Margarethát énekelte sok rutinnal és nagy odaadással. Handel Berta még fellép egy párszor.

A legutóbbi tudósításom után a következő darabok kerültek színre: „A két Champignon” kétszer, „Csőd”, „Fősvény”, „Kornevilli harangok”, „Hová lett a gyerek” F ó r i s s Pista jutalomjátékára zsufolt ház előtt. Foriss Pista újabb gyöngékedése miatt kénytelen egyidőre megint a színpadtól megválni. „Szökött katona”, „Parisi rongyszédő”, „Szentiváni éji álom”, „Napra forgó”, új népszimű, „Ember tragédiája”, „Madarász”, „Börögér”, Strausz kitünő operettje.

A „Börögér” előadása valóságos hangverseny nyé vette ki magát R é t h y Laura és S u g á r A r a n k a között, egyik a másikat iparkodott felül mulni ének tudásával. De S z a t h m á r i Rózsika is kitett magáért, a ki Orloff herceget énekelte és játszotta bájos, megnyerő rutinnal.

Augusztus 22. „Deborah” C s a t á r jutalomjátékára félig telt ház előtt. 23-an, „Pont Biquet család”, 24. 25-én itt először „Toto Toto” nagyhatásu új operette fényes kiállításal és jelmezekkel.

* Leszkay szervezkedik. H a l a s i Béla és neje: S e r f ö z i Etel, közelebb Leszkay András színtársulatánál szerepelnek Nagyváradon szerződéses czéljából.

* Krecsányi szerződött. K r e c s á n y i Ignác, az ismert szerződésu színgazgató, tegnap — mint nekünk távirják — a temesvári színházra a szerződést újabb három évre megkötötte.

TÁVIRATOK.

Uj értékpapírok.

Budapest, aug. 24. (Saj. tud. táv.) A „Bud. Tud.” jelenti: Az osztrák-magyar bank főtanácsának határozata alapján a magyar jelzálog hitelbank ujonnan kibocsátot 4 százalékos községi kötelezői felvételtek azon értékpapírok sorába, melyekre az osztrák-magyarbank összes bankintézetei nyujtanak kölcsönt.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, augusztus 24. (Saj. tud. táv.) P e r c z e l m a kinevezte a mármarmos-megyei anyakönyvvezetőket. A kinevezéseket a hiv. lap holnap közli.

Gyógyulás elől a halálba.

Budapest, aug. 24. (Saj. tud. táv.) M a g y a r Istvánné Kecskemétről a vörös kereszt korházba súlyos betegséggel felvétette magát, s egy őrizetlen pillanatban a műtökéssel nyakereit föl vágta és meghalt.

Verekedő főhadnagy.

Nyiregyháza, aug. 24. (Saj. tud. táv.) S z t á r a y Tasziló gróf főhadnagy megverte A l d a s s y Mihály korcsmárost, amiért ez kérte, hogy helyiségeit kerülje. Aldassy följelentésére a hadtestparancsnok értesítette, hogy Sztárayt törvényesen megbüntették és áthelyezték Lembergbe.

A rendes botrány.

Budapest, aug. 24. (Saj. tud. táv.) Mint eddig m i n d i g, valahányszor nép-ü n n e p é l y volt Budapesten, ezuttal is botránynak kellett belőle válni. Az egyik főrendező h ö l g y e t a másik hölgy p á r b a j r a hivta ki, a bárónő főrendezőt megrohanták azok, akik hiteleztek a népünnepélynek, és követelnek rajta 15 ezer forintot, a kölcsönkértj székeket ellopták, — a bevételekről nincs aki számoljon. Egész s o r o z a t botrányra lehet még kilátás a nyomoruságos népünnepély miatt — „Erzsébet királyné otthona” cím alatt.

Két merénylet hire.

London, augusztus 24. (Saj. tud. táv.) Cumberlandban arra figyelmeztették a rendőrséget, hogy a n é m e t s z o c z i a l i s t a k a n é m e t c s á s z á r e l l e n merényletet akarnak intézni a mig Cumberlandban időzik. A rendőrség erre a legszorgosabb intézkedéseket tette meg a kastély és park őrizetére.

Páris, aug. 24. (Saját tud. távirata.) Amikor S á n d o r szerb király Milánnal együtt a vasuttol behajtatott a városba, valaki egy c s o m a g o t dobott kocsijukba. Az illető, akit a rendőrség elfogott, mert merénylőnek tartotta, — azt állítja, hogy a csomagban csupán k é r v é n y volt. Erre szabadon bocsátották.

KÖZGAZDASÁG.

A világ buza- és rozstermése.

A földműveléstügyi miniszter az ezidei buza- és rozstermésről most teszi közzé a konzulátusoktól beszerzett adatok alapján készült kimutatást. A miniszter ezuttal is közvetlenül aratás után közli a nemzetközi gabonapiacokat érdeklő e nagy elaborátumot. A nagy érdekű jelentés részletesen foglalkozik a nevezetesebb gabonatermelő államok termés-eredményeivel s tájékozást nyujt az iránt, hogy minő volt a termés világszerte. Ezuttal azért

is fontos a jelentés, mivel a buza- és rozstermelésben némi visszaesést jelez s tényleg úgy a gabonaterület mint a termés is közel 10 százalékkal kisebb, mint a múlt évben volt.

Az időjárás, mint a jelentés kiemeli, az őszi gabonaneműekre ritka helyen volt kedvező; Európa két harmadrésében éppen csakhogy tühetően teletek a vetések, Amerikában is sok kívánni valót hagytak fenn. Sok helyen kivestek s csupán Európa keletirésében fejlődtek kielégítően, illetőleg teletek át jól a buza és rozsok. A tavaszi időjárás sem volt mindenütt kedvező, sőt még a nyár sem, úgy, hogy sem az ősziak sem a későn vetett tavasziak nem voltak képesek normálisan fejlődni. Nagy viharok, záporok és esők pusztítottak mindenfelé s különösen Németországban, Ausztriában és Magyarországon óriási károkat okoztak; leginkább azok a vetések estek áldozatul, a melyek már május havában gyönyörűen állottak. A sok eső és jégeső az erőteljes gubonát lefektette, ködös időjárás is uralkodott, de föllépett az úszög és rozsdás is. Ebben a szélsőséges időjárásban egyedül a kapásnövények, nevezetesen a kukorica és burgonya, de a takarmányneműk is sokat gyarapodtak s ha az időjárás továbbra is kedvező marad, a későn össze! betakarítás alá kerülő kapás növények jó termést fognak szolgáltatni. A szalás takarmánytermés kielégítő volt, sőt néhol kitűnő eredménnyel számolt be. Tavaly épp ellenkezőleg állottunk, míg ugyan is a kapásnövények és takarmányfélék gyengén felettek, a gabona aránylag véve jó közepes termést adott; a gabonatermés közel 10 év óta oly gyenge nem volt, mint az idén.

A hivatalos jelentés nagy elismeréssel szól a mezőgazdasági ügybuzgalmáról; melegen emlékezik meg a jelentés az állami gazdasági tudósítási intézményről is. Az állandó gazdasági tudósítók az idén nemcsak a terméseredményekről számoltak be, hanem az elemi csapások által létrejött károkat is részletezték. Ezuttal tehát az elemi csapásról is bővebben tájékozást nyerhetünk.

A részletezésre áttérve két kategóriát különböztet meg a jelentés; az elsőbe sorolja azokat az államokat, a melyek bevételre is rá vannak utalva, a másodikba azokat az államokat veszi, a melyek k i v i t e l r e is termelnek. Az első kategóriába tartoznak: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország, Németalföld, Svájc, Belgium, Dánia, Svéd és Norvégia, Spanyolország, Portugália és Görögország; a másodikba tartoznak: Oroszország, Magyarország, Románia, Bulgária és Kelet-Rumélia, európai Törökország, Szerbia, Kelet-India, az amerikai Egyesült-Államok, Kanada, Dél-Amerika (élén Argentínával), az afrikai Államok és az ausztráliai gyarmat-államok.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gyenes és Balog eség jelentése.

Budapest, augusztus 24.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 30000 mm. 5 krral magasabb áron.

Table with columns: Tiszavidéki, mázsás, kilogramm, frt. Lists prices for various types of wheat and rye from different regions.

Határidőűslet. Amerikából ma valamivel szilárdabb árfolyamokat jelentettek, s nálunk rendkívül szilárdan indult minden áru, tekintettel a megjelent általános termés eredményre, mely sokkal kedvezőtlenebb a tavalyinál s így élénk kereslet mellett rendkívül megszilárdult az üzlet.

Zárul 12 órakor:

Summary table of prices for Osi buza, Buza május-juniusra, and Osi rozs.

Table of prices for Tengeri május-juniusra, Tengeri július-augusztusra, Osi zab, and Repoze.

K a l f ö l d : N e w - Y o r k : buzára 1/4 - 2/8, tengerire 1/4 - 5/8 szilárdabb. C h i c a g o : buzára 3/8 - 1/2, tengerire 1/8 - 3/4 szilárdabb. P á r i s szilárd, L o n d o n lanyha, L i w e r p o o l csöndes.

Ertéktőzsde: Változatlan árfolyamokon indult az üzlet s közepes forgalom mellett valamivel szilárdabban zárultak papírjaink.

Zárul 12 órakor:

Summary table of prices for Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Rima-Murányi, and Lombard.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi esarnok.

1895. évi augusztus hó 23-án. Hízott sertés árak: 1. Magyar elsőrendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilgron felüli súlyban) —. —. krig. Öreg közép (náronként 300—400 kilogramm súlyban) —. —. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilgron felüli súlyban) 49.—50. krig. Fialat közép (pkint 251—320 kilgron súlyban) 49.—50. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kilgr. terjedő súlyban) 49.—50. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilgron felüli súlyban) —. —. krig. — Közép (pkint 220—280 kilgr. súlyban) —. —. krig. — Könnyű (pkint 220 kilgr. terjedő súlyban) —. —. krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgron felüli súlyban) 49.—50. krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 49.—50. krig. — Könnyű (páronként 220 kilgr. terjedő súlyban) 49.—50. krig. Sertés slétszám 1895. aug. hó 22-én volt készlet 80131 darab. 1895. aug. hó 22-én felhajtator: — darab. 1895. auguszt. 21-én elszállított 802 drb. 1895. augusztus 23-án maradt készletben 29829 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Lanyha.

S z e s z ű z l e t.

— Augusztus 24. —

Élénkebb kereslet mellett ezen cikknek ára és üzletviszonyai változatlanok maradtak.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kicsinyben 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatozsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 24. d. n. 5 óra.

Table listing prices for various types of wheat (Buza), rye (Rozs), and barley (Zab) from different regions and time periods.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, 1895. augusztus 24.

Table listing prices for various types of bonds and securities, including Magyar aranyjárdadék, Magyar koronajárdadék, Magyar arany, Magyar ezüst, Magyar keleti vasut, Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény, Magyar nyereségy-sorajegy kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön, Osztrák papírjárdadék, Osztrák járdadék ezüst, Osztrák járdadék arany, Koronajárdadék, 1860-iki államsorajegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frankos arany (Napoleonkor), and Weitzer János gép- és waggongyár részvény.

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsden.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. augusztus 24.

Table listing prices for Magyar koronajárdadék, Magyar hitelrészvény, Osztrák hitelrészvény, Anglóbank részvény, Laenderbank részvény, Bécsi bankkegyesületi részvény, Osztrák államvasut részvény, and Déli vasut részvény.

VIZJELZÉS.

1895. évi augusztus hó 24 én reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmézőszen:

Table with columns: Észlelési állomás, Hőmérséklet, Időjárás, Vízállás, Jégvastagság. Lists data for Branyicska, Gyulafehérvár, Arad, Makó, and Szeged.

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi. Arad, 1895. augusztus 24.

A m. kir. felyamvérszki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 24. —

Fehér Kereszt szálloda: Brenner Henrik bankhivatalnok, Budapest. Szombathy Sándor ügyvéd, Miskolcz. Dr. Lendvay Márk orvos, Körösbánya. Neuschloss Kornel honvédkapitány, Budapest. Csokán Lajos tanár, Félégyháza.

Vasuti szálloda: Buday János plebános, Lupény. Törő Lajos bankhivatalnok, Kolozsvár.

KIS LOTTO.

Bécsi:

85, 30, 16, 1, 7.

Temesvári:

61, 31, 50, 3, 10.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

A nagyérdemű közönség

becses figyelmébe!

Midőn közeledik az idő, hogy szeptember hó 6-án egész véglegesen beszüntetem a tanfolyamot, tehát szigorú kötelességemnek tartom a nagyérdemű közönségnek figyelmét ismét felhívom az Európa szabásra, ime nagyon jól tudhatja a nagyérdemű közönség annyi elismerés folytán, hogy tölem csakugyan tökéletesen 2 óra alatt el lehet sajátítani a női ruha szabást mindenféle divat szerint, eifelejthetetlenül.

Határozottan állithatom, hogy Európában még senki sem vállalkozott arra, hogy

2 óra alatt

kitaníthatna valakit a női ruha szabásra oly fényes sikerrel mint én, és a nagyérdemű közönség nagyobb része ezt kétségbe vonja, mert amit én produkáltam és bárki meggyőződhet arról, hogy hirdetésem szerint tény és valószínűségnek megfelel, hisz a ldjobb bizonyíték az, hogy a tanítási díjat nem fogadom mindaddig el, míg az illető nem fejezi ki szabásom czélszerűségét és annak tökéletes elsajátítását.

Azért ismét felhívom a még tanulni óhajtókat, hogy jól gondolják meg, hogy mi a női ruha szabás tudományának a czélszerűség — mily nehéz volt? és mennyi fejtörésből állott? azt ezideig tökéletesen megtanulni; különben volt-e Arad városában ily fényes alkalom? és mikor lesz?

A tanítás naponta délután pont 2 órakor kezdődik. A tanítási díj személyenkint 5 frt.

Mély tisztelettel

Koch I. műszabász,

az Európa szabás feltalálója.

Az Aradi Ipartestület I. emelet.

Reggel kezdődik pont 9 órakor és 11 óráig tart.

Uj-Aradon a tanterem fő-ut 30. sz. a van.

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. okt. 16—19-ig.

nyeremény	korona	korona
1	80000 =	80000
1	60000 =	60000
1	40000 =	40000
1	30000 =	30000
1	20000 =	20000
1	15000 =	15000
1	10000 =	10000
2	8000 =	16000
8	4000 =	32000
10	2000 =	20000
18	1000 =	18000
100	400 =	40000
860	200 =	172000
9000	80 =	720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100000 sorsjegy
31,499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki.
A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000.000

korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. decz. 6—14-ig.

nyeremény	korona	korona
1	60000 =	60000
1	40000 =	40000
1	20000 =	20000
1	10000 =	10000
1	5000 =	5000
2	2000 =	4000
2	1500 =	3000
4	1000 =	4000
10	800 =	8000
27	600 =	16200
100	200 =	20000
200	100 =	20000
1150	200 =	230000
20000	100 =	200000
21499 nyeremény és jutalom		4332000

E 49 nyeremény közül az utoljára kihúzott kapja a 600000 korona díjat.

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. augusztus hóban.
Andrássy-ut 5. szám.**Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.**

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Kaphatók Aradon az „Aradi Ipar- és Népbank“ pénzváltó-üzletében Szabadság-tér 18.

Első államilag engedélyezett

Magyar Osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy,

31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét

eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	korona,
40.—	20.—	8.—	4.—	2.—	

eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek.

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	korona.
80.—	40.—	16.—	8.—	4.—	

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihúznak, egyszersmind a nyereménnyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány útján lehetőleg a cím igen pontos megjelölésével kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusító, Budapest, szervita-tér 3.

Check-Conto: Magyar postatakarékpénztár 3960. — Sürgöny-cím: LOTTOHEINTZE Budapest. — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni. 868

Lottogyűjtődék, viszontelárusítók és ügynökök mindenhol felállíttatnak.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy hosszú évek óta az Andrássy-téren, a Minorita-zárda épületében fennálló **hangszer- és zeneműkereskedésemet és kölcsönkönyvtáramat a Deák Ferencz-utca 28. számú** saját házamban fennálló

zongora raktárral

egyesíttem és máától fogva mindkét üzlet a **Deák Ferencz-utca 28. szám** alatt nyitott új boithelyiségembe van áthelyezve, hol is raktárait gazdagon és újon felszereltem.

Nevezetesen: az eddiginél sokkal nagyobb választékban készletben tartok mindennemű hangszereket és zeneműveket s a legújabb termékeket megjelenésük után azonnal beszerezve;

nagy terjedelmű kölcsönkönyvtáramat folytonosan új regényekkel egészítem ki s az olvasó közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni igyekszem. A bérlet ezután is az eddigi: havonként 80 kr, kötetenként 5 kr marad;

zongora-készletemet pompás új vasszerkezetű zongorákkal egészítettem ki s ajánlom azt úgy eladásra mint becserélésre kikölcsönzésre. Új vasszerkezetű zongorák 300 frttól, használt 80 frttól felfelé, megegyezéshez képest részletfizetésre is kaphatók.

Zongora-hangolásokat, zongora-javításokat és vonós hangszerek kijavítását szintén elvállalom.

Midőn az irántam 40 év óta tanusított meg-tisztelt bizalomért köszönetet mondok kérem a t. közönséget, hogy ezen bizalmat az áthelyezett összpontosított üzletre is kiterjeszteni szíveskedjék.

Krispin József,
Deák Ferencz-u. 28.

671.

1547/1895 p. m.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi Miniszter 4909 számú távirati intézvénye szerint az alsó ausztriai helytartóság Arad város területéről szarvas marhák, juhok és kecskéknél alsó ausztriába való bevitelét megtiltotta.

Arad, 1895. július hó 20-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

10476/895. k. h.

Végzés.

Arad sz. kir város polgármestere mint II-od fokú állategészségügyi hatóság 1568/kt. p. m. sz. a. kelt határozatával a szarvasmarha állományban fellépett száj és körömfájás járványát megszüntnek nyilvánította, melynél fogva 9219/kt. sz. a. végzéssel elrendelt zárlatot feloldotta.

Ennélfogva a midőn Arad sz. kir.városba a hasított körmű állatokkal való közlekedést, a birkás dülői legelőnek felszabadítását valamint az eddig eltiltott heti marhavásárnak megtartását szabadnak nyilvánítom egyúttal Otvenes, Szt.-Lányfaiva, Kis-Pereg községekből sertés orbáncz miatt, Krasó-Szőrény és Békés megyékből sertésvész miatt sertéseknek, Mondorlak, Glogovác, Taucz, Livada-pusztá, Gyorok, Világoshoz tartozó, Bohus birtok, Simánd, Mikalaka, Kujed, Csicsér, Uj-Panát, Otvenes, Kis-Szent-Miklós, herceg Sulkovszky Kerek községhez tartozó uradalmi major, Mácsa községhez tartozó Uj-topilla és Abrányi-pusztá, Tövis-egyházi pusztá, Lippa, és Kurtaker községekből, mint a hol a ragadós száj és körömfájás járványszerűleg fellépett, hasított körmű állatoknak valamint szálás takarmánynak Aradra való behozatalát megtiltom.

Aradon, 1895. augusztus 18.

Sarlot Domokos
főkapitány.

10426/1895.

Hirdetmény.

A vámdíj mentességre jogosítottoknak az 1890. évi I. t. cz. 99. §-a értelmében megfelelő hivatalos igazolvánnyal kell birniok s azt a vámvezető kivánatára felmutatni tartoznak. Azok pedig, kik ilyenre jogosultsággal nem birnak, illetve ezt igazolni nem képesek, vámdíjat kötelesek fizetni, mivel ellen esetben a fentebb idézett törvény 143. §-a alapján a vámdíjnak tiszteres összegében marasztaltatnak el.

Figyelmeztetem ennél fogva mindazokat, akik vámdíjmentességre jogosítvák, hogy ezen körülményt és pedig Arad szab. kir. város területére a 35329/91. számú kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet értelmében a rendőr kapitányi hivataltól beszédendő igazolvánnyal a vámszedő felhívására a már említett következmények terhe alatt igazolni tartoznak.

Arad, 1895. augusztus 14-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

16175/1895.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszternek leirata alapján közhirre teszük, hogy a Csehországi cs. kir.helytartóság folyó évi július hó 20-án kelt távirati értesítése szerint a szarvasmarha, juh és kecske Arad, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Somogy és Zala vármegyékből, valamint Pécs sz. kir. városokból Csehországba való bevitelét f. évi július hó 24-től kezdve további intézkedésig megtiltotta.

Arad, 1895. aug. 1.

A városi tanács.

17010/1895. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirre teszük, hogy a hadsereg lősükségletének kiegészítése céljából 1895 évi október hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor Aradon az országos vásártéren a m. kir. honvéd lovas laktanyával szemben katonai lóvásár fog tartatni, melyen csakis maguktól a tenyésztőktől vásároltatnak meg a katonai célra alkalmas lovak.

Felhívjuk mindazon lótenyésztőket kik lovaikat értékesíteni akarják, hogy a fent megjelölt helyen és időben lovaikkal megjelenjenek.

Arad 1895. évi augusztus hó 10-én.

A városi tanács.

18008/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumnak leirata alapján közhirre teszük, hogy Románia Szuoava kerületében sertésvész ütven ki, sertéseknek élő vagy leölt állapotban, ugy szintén friss sertésusnak Rumániából Magyarországra behozatala további intézkedésig betiltatott és hogy a honi származásu legeltetés végett Rumániába hajtott sertéseket a m. kir. belépő állomások csak f. évi augusztus 14-től számítandó 8 napon belül és szabályszerű eljárás mellett bocsátják vissza.

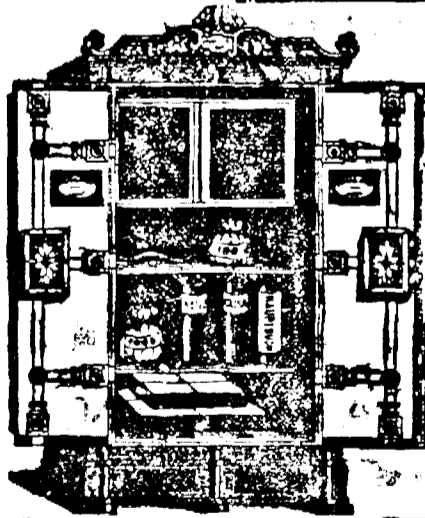
Arad, 1895. évi augusztus hó 17-én.

A városi tanács.

SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

A os. kir. centr. és a m. kir. miniszteriumok s államvasutak szállítói

tíz és hetérés ellen bírtas kis közti és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Köszögek számára kivételesen 25% engedmény.

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Válódi amerikai

HOWE,

karikakájé

WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek

családok, munkák és cégeknek

Mindegyiknél varrógépek javításra is eszközölteik.

Varrógépekhez szükséges kiegészítők.

SINGER L. S.

Hazai és külföldi**Bank jelzálog Kölcsön K.**

Budapest, Kerepesi-ut 51. II. emelet 25.

40 évi 5 $\frac{1}{2}$ %, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokra, vidéki házakra és telkekre. Malmok és gyárak 32 évre 6% amortizáció uton, házak építkezési kölcsön 50% megkezdésnél, 50% teljes felépítés után 6% kamat mellett. Személy hitel 1/4 évi törlesztésre egész 10,000 frtig 6 és 7% pontos lebonyolítása.

Hazai és külföldi**Bank jelzálog Kölcsön (K)**

Budapest, Kerepesi-ut 51

684

Iskolai értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt szülőket és tanúgybarátokat értesíteni, hogy az igazgatáson alatt álló, **Lévayné-Városház Gizella** tulajdonát képező

nyolcz osztályu leánynevelő intézet

helyiségét

Szabadság-tér 12-ik szám alá

a „Vaskapu” épületbe helyeztem át, s minthogy az orvosilag megvizsgált iskola-helyiség úgy a tantermeknél, mint a tágas udvarnál fogva az egészségügyi kellékeknek minden tekintetben megfelel, remélem, hogy az igen tisztelt szülők eddig is kivívott meglegedését ezentúl még fokozottabb mértékben sikerül kiérdemelnem.

A beiratások Fábrián-utca 6/a. sz. alatti I. emeleti lakásomon augusztus 28-án kezdődnek.

Városház Malvina

igazgató.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

1852/1895. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságának igazoló választmánya a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak 1896. évre érvényes névjegyzékét összeállítván, az a folyó hó 25-től 15 napra közzémlére hivatalomban azzal tétetik ki hogy ellene ezen 15 nap alatt az 1886. évi XXI. t.c.s. 28 §-a értelmében felelősségnek van helye.

Arad, 1825. évi augusztus 22-én.

Salacz Gyula

kir. tanácsos polgármester.

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy

1895. évi szeptemb. hó 5-én

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzemhelyiségemben Kossuth-utca 12. sz. azon

1895. évi június hóban esedékes

zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet igazolónak készpénzfizetés mellett el fog-nak adni.

Weisz Dávid:**Iskolai értesítés.**

Az aradi izr. hitközség elemi fiu és leány iskolájában a beiratások az 1895/6 tanévre f. é. augusztus hó 28. 29. 30. napján d. e. 9—12-ig eszközöltetnek az illető iskola helyiségekben, magán és javító vizsgálatok ugyanakkor tartatnak. — A beiratáshoz minden növendék személyesen szülői, gyámja, vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik megjelenni.

Az előadások szeptember 1-én veszik kezdetüket.

Az I. osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik életük 6. évét már betöltötték, miről a szülők az anyakönyvi kivonatot is tartoznak esetleg felmutatni.

Az évi tandíj úgy a helybeliek, mint a vidékiek részére az I. és II. osztályban 8 frt, a III. és IV. osztályban 10 frt. — Fizethető 2-, de mindenesetre előleges — részletben; az első félévi a beiratáskor, a mely alkalommal 30 kr. könyvtári- és kivétel nélkül minden növendék által fizetendő 15 kr. az orsz. tanítói nyugdíj alap részére, beutalandó díj lefizetendő; a II. részlet február hó első napjaiban szolgáltatandó be a hitközség pénztárába.

Szegény szülők gyermekei díjmentesen vétetnek fel.

Beiratásnál az újra oltási bizonylat felmutatandó.

Aradon, 1895. augusztus hó 13.

Az aradi izr. hitközség előljárósága.

862

A világ legjobb fénymáza!**FERNOLENDT-féle**

241.

fénymáz.

Cs. kir. szab.

gyára

alakult 1832-ben.

Bécs.

Ki labbelieit sötét feketén, fényesen és tartósan akarja megörizni, az csak

Fernolendt-fénymáz

vegyen.

Mindenütt kapható.

Főraktár: Wechsler József urnál.

A sok értéknélküli hamisítások miatt tessék nevemet

St. Fernolendt

megjegyezni.

Gelddarlehen

Auf Grundstücke, Provinzhäuser in 40 jähriger Amortisation 5 $\frac{1}{2}$ %, auf 50 Jahre 5%. Mühlen und Fabriken 32 Jahre amortisierbar 6%, auf Neubauten wird bei Beginn des Baues 50% Darlehen, bei gänzlichem Fertigwerden weitere 50% zu 6% igem Zinsfusse bewilliget. Personalkredit jeden Standes in 1/4 jähriger Tilligung 6—7% ige Zinsen, und kann bis 10,000 Gulden in Anspruch genommen werden. Näheres: Budapest Hazai és külföldi jelzálog K. Kerepesi-ut 51. II. em. 25.

Hazai és Külföldi**Bank jelzálog Kölcsön (K.)**

Budapest, Kerepesi-ut 51.

685

A DEUTSCH BERNAT-féle**gyoroki pinczebeli borok s. p.**

1889-iki finom asztali	40 kr
„ Bakator	50 „
„ Rizling	50 „
6-vörös	55 „

literenként kapható**Rosenblüh Mór****templom-utca 10 sz. 884**

16599/95.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivvelésügyi miniszterium leirata alapján közhírré teszük, hogy a sziléziai cs. kir. tartományi kormány folyó évi július hó 19-én 13370. alatt kelt értesítése szerint a kérődő állatoknak (szarvasmarha, juh és kecske) Arad, Bács-Bodrog, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Somogy Tolna és Zala vármegyék, valamint Arad, Baja, Zombor, Ujvidék, Szabadka és Pécs városok területéről Sziléziába való kivitelét további intézkedésig megtiltotta.

Arad, 1895. aug. 1.

A városi tanács.**Rozsnyay Mátyás**

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma**Aradon, Szabadságtér.**

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor es Chinin csokolade gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszoruztak. Mind az 5 világrészben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Hager javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnöttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatású és ártalmatlan szerből összeállított hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr

A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenöcs. Az arcon mutatkozó májfoltok eltűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőr-szépít hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinczejéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor Egy 85 centil. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin és vasoxydtartalommal. Egy 30 centil. üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek Fűt és szag nélkül, vörös, fehérek és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák 150 normal gyertya-égből, 1 drb 60 kr. 12 perozig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perozig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/4 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsam A megfagyott kezet vagy lábát 3—4 nap alatt biztonságosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere Mindentől elől eredt rheumás és oszagos fájdalmak ellen igen hirtelen és kérészt szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhöges elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenen gyógyszer — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszerárban minden vegyvisz 74 átra gbitásnk elfogadtnak és lelkiismeretesen telje-sítetnek.

495. — X

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utca 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN cég alatt

egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhateremmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorkodunk felhívni **dúsan felszerelt raktárunkra**, hol mindennemű

kész női és leány gyermek felöltők, *ugymint:* gallérok, cepek mantillok, szüts és szörme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

a legizlésebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját műhelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.

814

Legjobb polokák, bolhák és konyharovarok ellen.

Molyok és paraziták a háztartásokon stb. stb.

"Zacherlin"

csodálatos módon hat! Pusztit — mint semmi más

szer — mindenféle rovar és azért az egész világon mint egyedüli a maga nemében dicsérik és keresik. Ösmertető jelei: 21. a lezárt üveg. 2. a „Zacherl“ név.

RAKTARAK:

ARAD:	Guttman Samu. Hartmann Herm. Hoffmann József Hubert Bernát Illics Arzén Karátsonyi A. utóda Meer Mór és fia Nagy Farkas Neuländer Zsig. Obetkó Kálmán. Pollák József. Preisach Vilmos. Ring Zsigmond Rothstein Mór. Schärer József	Schauer B. és társa Schlesinger Samu. Schwarz M. Simon Károly Stampfl Géza Steinitzer N. Szauer Adolf Theiss és Treitler. Tones Ede. Wechsler József Weisz Dávid ifj. Weisz Mór.	Ort A. J. utóda Zimmer Mátyás. BATTONYA: Fischer Izák. Gellér Ferencz. BOROSJENŐ: Blau Dávid Strausz Ignác, BUTTYIN: Krausz Péter, Henzel Valér.	CSERMŐ: Holländer Samu. KISJENŐ: Messer Lipót MAGY-PÉCSKA: Fleischmann Her. Iritz Frigyes. Szniberger Sándor Königsthal J. és fia Turszky Nándor. PANKOTA: Barna Lajos	Duffek Antal Pavlovits Const. Rigler István. Rigler Hermann SOBORSIN: Blau Mór és fia TAUCZ: Weisl Adolf. UJ-SZT-ANNA: Henny Károly.	VILÁGOS: Goldstein Samu Weber János. VINGA: Klemann N. VALEMARE: Kohn Leopold. ZADORLAK: Hemmen Ferencz.
--------------	--	---	---	---	--	--